

საზღვრეშვიკო ქრისტიანული უყრნალო

2
2022

ლოცვის შესახებ

ლოცვა უბრალო ლაპარაკისაგან იმითი გამოირჩევა, რომ ის მიმართულია ღმერთისადმი, რომელმაც შექმნა ყოველივე და იცის, რაც ხდება მსოფლიოში. უფალმა იცის, რაზე ფიქრობს, რას აკეთებს და რაზე ლაპარაკობს თითოეული ადამიანი, მან ისიც კი იცის, რაზე ოცნებობს ის. ამ შემთხვევაში, ლოცვა რაღა საჭიროა? — იკითხავთ შენ.

დედამ იცის, რომ გიყვარს, მაგრამ რა ძალიან სიამოვნებს მას, როცა მიხვალ მასთან და ეტყვი ამის შესახებ. ხომ ასეა? მამასაც სიამოვნებს, როდესაც მიხვალ მასთან და დახმარებას სთხოვ რაღაცის გაკეთებაში. მაგალითად, ამოცანის გამოყვანაში ანდა ველოსიპედის შეკეთებაში. მიუხედავად იმისა, რომ მამა ძალიან დაკავებულია, ის სიამოვნებით დაგეხმარება, რადგან უყვარხარ და სიამოვნებს, როცა დახმარებისათვის მიმართავ. შეიძლება, ასეთი რამე ვერ თქვა მშობლების შესახებ, მაგრამ იცოდეთ, რომ ღმერთს უყვარხარ და მას სიამოვნებს, როდესაც დახმარებისათვის მიმართავ.

მშობლები პატარაობიდანვე ასწავლიან შვილებს „მაღლობის“ თქმას დახმარების ანდა საჩუქრის მიღებისათვის. მათ იციან, რა მნიშვნელოვანია იყო მაღლიერი. და არა მხოლოდ მათთან და სხვა ადამიანებთან მიმართებით, არამედ ღმერთთან მიმართებით. ამიტომაც ყოველ ლოცვაში, ჩვენ ვემადლიერებით ღმერთს ყველაფრისათვის, რაც გვაქვს: საკვებისათვის, სამოსელისათვის, ჯანმრთელობისათვის, ოჯახისათვის, მეგობრებისათვის. . . იმისათვის, რომ მას ვუყვარვართ, რომ შეგვიძლია მივმართოთ მას და ვიცოდეთ, რომ მას ესმის ჩვენი.

ასევე მნიშვნელოვანია ვიცოდეთ ლოცვის შესახებ შემდეგი. ღმერთს სურს, რომ როდესაც ვლოცულობთ მის მიმართ, მონაწილეობა მივიღოთ იმაში, რის გაკეთებასაც ის აპირებს. მაგალითად, მამა გეუბნება, თუ ჯერაც პატარა ხარ: „შვილო, დროა შემა დაუჭრათ!“ შენ სინარულით ეთანხმები, რადგან სულიერითა რას გააკეთებ, თუ მამის გვერდით იქნები. ხომ ასეა? მამა ჭრის, შენ კი ეხმარები. იქნებ მხოლოდ ხელი გივლია ხერხზე. ესეც სასიამოვნო და სასინარულია, როგორც შენთვის, ასევე მამისათვის. ან, თუ გოგონა ხარ და დედა გეტყვის, რომ მასთან ერთად გამოაცხო ნამცხვარი ან პური, ხომ მშვენიერია!

ასევეა ღმერთიც. ის ამ ქვეყანაზე ბევრ რამეს აკეთებს. მაგრამ, მას განსაკუთრებით სიამოვნებს, თუ ჩვენ მონაწილეობას ვღებულობთ მის საქმეებში. როგორ? — იკითხავ შენ.

ლოცვით. შენ ლოცულობ მეზობლებისათვის ან თანაკლასელებისათვის, რომ ისინი მორწმუნეები გახდნენ. და ღმერთი ასრულებს ამას.

ლოცულობ ბებიის ან პაპის ჯანმრთელობისათვის, და ღმერთს ესმის შენი ლოცვა (ის, ისედაც დაეხმარებოდა მათ, მაგრამ შენთან ერთად უფრო სიამოვნებს ამისი გაკეთება). აი ამით განსხვავდება ლოცვა

უბრალო საუბრისგან: ჩვენ ველაპარაკებით ღმერთს, როცა ვლოცულობთ. თვალებიც დახუჭული გვაქვს, რომ სხვამ არაფერმა მი-
იპყროს ჩვენი ყურადღება, მუხლებზეც ვდგებთ, (თუ ჩვენს ოთახში ვართ), ვინაიდან ჩვენ სამყაროს შემოქმედის წინაშე ვდგევართ და მასთან ვსაუბრობთ! და არ გვეშინია, ვინაიდან ვიცით, რომ მას ვუყვარვართ და ყველას ვისაც გვწამს იგი, თავის შვილებს გვიწოდებს. ის — ჩვენი მამაა.

ალბათ ზეპირად იცი ის ლოცვა, რომელიც იესომ გვასწავლა? ამ ლოცვას „მამაო ჩვენო“ ეწოდება. თუ ჯერ არ იცი, ისწავლე დღესვე. ეს ლოცვა მათეს სახარების მეექვსე თავშია ჩაწერილი.

რთიელი პასუხია სწორი

1. ვინ ლოცულობდა თავისი ცოლისთვის, რადგან არ ჰყავდათ შვილები, და იგი გახდა ტყუპების მამა?
ა) ისააკი
ბ) იაკობი
გ) იოსები

2. ვინ ლოცულობდა თავისი ძმისთვის, რომელზედაც უფალი განრისხდა კერპთაყვანისმცემლობისათვის?
ა) აბელი
ბ) იაკობი
გ) მოსე

3. რა ერქვა იმ უშვილო ქალს, ვინც ევედრებოდა უფალს, და აღუთქვამდა მას პირველ ძეს, თუ მისცემდა მას უფალი შვილს?
ა) სარა
ბ) რუბეკა
გ) ხანა

4. რა ერქვა სასიკვდილოდ დასნეულებულ ადამიანს, რომელსაც უფალმა მისი ლოცვის თანახმად სიცოცხლე 15 წლით გაუგრძელა?
ა) იოსები
ბ) ხიზკია
გ) იობი

5. მეფის აკრძალვის მიუხედავად ვინ განაგრძობდა ლოცვას დმერთის მიმართ?
ა) დანიელი
ბ) მორდექაი
გ) ნეემია

6. რა ერქვა იმ წინასწარმეტყველს, რომლის ლოცვის გამოც, არ ყოფილა წვიმა სამ-წელ ნახევარი, შემდეგ კი მისივე ლოცვის საპასუხოდ წამოვიდა წვიმა?
ა) ელისე
ბ) ელია
გ) ნათანი

7. ვინ ლოცულობდა იმის შესახებ, რომ უფალს ეპატიებინა იმ ადამიანებისათვის, რომლებიც მას ქოლავდნენ?
ა) იაკობი
ბ) სტეფანე
გ) პავლე

8. ვინ ლოცულობდა პეტრესთვის, რომ არ შემცირებულიყო მისი რწმენა?
ა) იოანე
ბ) ანდრია
გ) იესო

ნახატი ვ. დ.

უფლისგან გამოთხოვილი

გ. ტ.

რამდენიმე ათასი წლის წინ, ძველ ისრაელში, ქალაქ რამაში, ცხოვრობდა კეთილი და ღვთისმოსოში ადამიანი, რომელსაც ელკანა ერქვა. მას ორი ცოლი ჰყავდა, რაც ჩვეულებრივი იყო იმ დროის კულტურისათვის. ერთ ცოლს ერქვა ფენინა, მეორეს კი ხანა. ყოველ წელს, ელკანა თავის ოჯახთან ერთად, ისევე როგორც ყველა ისრაელიანი, აღიოდა შილოში ღმერთის თავანისცემისათვის.

ასე მიდიოდა მათი ცხოვრება, და ყველაფერი იქნებოდა ძალიან კარგად, რომ არა ერთი პრობლემა. საქმე იმაში იყო, რომ ფენინას შვილები ჰყავდა, ხანას კი — არა. ისრაელში მრავალშვილიანობა დიდ კურთხევად ითვლებოდა. ოჯახში განსაკუთრებით ვაჟის გაჩენა ახარებდათ — რომელიც მამის მემკვიდრე და შემწე იქნებოდა. ხანასაც ძალიან სურდა ჰყოლოდა შვილები და სწუხდა თავის უშვილობას. ყოველთვის, როცა ქუჩაში ჩაივლიდა, მეზობლების სახლების გვერდით და ხედავდა მოთამაშე ბავშვებს, გულზე სევდა შემოაწვებოდა ხოლმე. რა ძალიან უნდოდა მას, რომ მისი სახლის წინაც ეთამაშათ და ემხიარულათ მის შვილებს! მაგრამ, რისი გაკეთება შეეძლო მას?

ელკანა ცდილობდა მისი ნუგემისცემას. „ხანა, რატომ ტირი? — ეკითხებოდა მას. — ათ შვილს გერჩივნოს ჩემი თავი?“ მაგრამ უბედურ ხანას ეს სიტყვებიც კი არ აწყნარებდა.

ნახატი ლ. გ.

და აი კვლავ მოვიდა შილოში გამგზავრების დრო ღმერთის თაყვანისცემისათვის. ელკანამ შეკრიბა თავისი დიდი ოჯახი და ისინი ერთად დაადგინეს გზას. ეს მოვლენა დიდად სასიხარულო იყო მთელი ოჯახისთვის, ვინაიდან ღმერთის თაყვანისცემის გარდა მათ ჰქონდათ შესაძლებლობა ენახათ ძველი მეგობრები და ნაცნობები.

შილოში, საწმიდარში, ხანამ მუხლი მოიყარა და სულგამწარებული ვედრებოდა უფალს. ის ამბობდა: „თუ... არ დაიფიცებ შენს მხევალს და ძეს უწყალობებ, უფალს მიუძღვნი მას მსახურად!“ ხანა უხმოდ ლოცულობდა, ამიტომაც მისი სიტყვების გარჩევა შეუძლებელი იყო, მხოლოდ გმინვა თუ ისმოდა მისგან.

ამ დროს ყელი მღვდელმა, ვინც ემსახურებოდა ღმერთს საწმიდარში, შენიშნა ის. ხანა დიდხანს იდგა მუხლმოყრილი, განაგრძობდა ლოცვასა და ქვითინს, ამიტომაც ყელიმ იფიქრა, რომ ის მთვრალი იყო. მიუახლოვდა მას, და შეეცადა გაეგო რაში იყო საქმე. „არა, არა! — უპასუხა ხანამ. — მე არ ვარ მთვრალი, დიდი გასაჭირის გამო ვჭირი: ღმერთს ძეს შევთხოვ.“

ყელი მიხვდა, რომ ამ ქალს დიდი რწმენა ჰქონდა და გულწრფელად ლოცულობდა. მან დაამშვიდა ხანა და უთხრა: „მშვიდობით გველოს, დაე, ისრაელის ღმერთმა ისმინოს შენი ვედრება და აგისრულოს სათხოვარი!“ ხანამ დატოვა შილო იმ რწმენით, რომ მალე მიიღებდა პასუხს თავის ლოცვაზე. სახლში დაბრუნებული ხანა იმედით ელოდა სასწაულს უფლისგან.

ყოვლისშემძლე და მოსიყვარულე ღმერთმა ისმინა მისი სათხოვარი და მისცა, რასაც ითხოვდა: ხანამ შვა ნანინანატრი ძე. ეს მართლაც უჩვეულო მოვლენა იყო, ვინაიდან ამდენი ხნის შემდეგ მას შვილი შეეძინა. ბიჭს სახელად სამუელი დაარქვეს, რაც ნიშნავს „ღმერთმა ისმინა“.

„ის ღვთის მსახური გახდება, როცა გაიზრდება,“ — ამბობდა ხანა თავის შვილზე. და განაგრძობდა ლოცვას, მაგრამ არა უკვე მწუხარების გამო, არამედ ბედნიერების გამო. ხანა აღიღებდა უფალს.

როცა სამუელი წამოიზარდა, ხანამ შეასრულა ღმერთისათვის მიცემული პირობა, და სამუელი ყელისთან მიიყვანა. „აი ჩემი ძვირფასი ძე, რომლის გამოც ვლოცულობდი იმ დღეს, — უთხრა მან მღვდელს. — მე მინდა, რომ ის ღმერთს ემსახუროს უფლის სახლში.“ ყელი საკმაოდ მოხუცებული იყო, და მას დახმარება ესაჭიროებოდა. მას ჰყავდა ორი ვაჟი, რომლებსაც ცხადია შეეძლოთ დახმარებოდნენ მამას მსახურებაში, მაგრამ სამწუხაროდ ისინი ურჩები იყვნენ და არ ასრულებდნენ უფლის ბრძანებებს. ამიტომაც სამუელი გახდა ყელის საიმედო და ერთგული თანაშემწე.

ხანამ ამის შემდეგ კიდევ გააჩინა სამი ძე და ორი ასული — ასე ადასრულა ღმერთმა მისი სათხოვარი და უპასუხა მის მოთმინებას.

მრავალი წლის შემდეგ, როდესაც სამუელი გაიზარდა, ღმერთმა ის ისრაელის მსაჯულად დააყენა. ღმერთისაგან გამოთხოვილი ბავშვი, არა მხოლოდ დიდი ადამიანი, არამედ დიდი წინასწარმეტყველიც გახდა.

როგორ ფიქრობ?

1. რის გამო სწუხდა ხანა?
2. რისი გაკეთება გადაწყვიტა ხანამ?
3. ვის შეგიძლია მიმართო დახმარებისთვის, როდესაც რაღაც არ გამოგდის?

ისტორიას ხანას და მისი ძის შესახებ, იპოვი 1 მეფეთა წიგნის 1 და 2 თავებში

ჰონ ჰარ მძ?

ი. ა.

ოდესმე გვილიათ ტყეში? მე — არა. ეს ერთადერთი ადგილია, რომელსაც ჩვენ უყურადღებოდ ვტოვებთ, ვინაიდან ვბინადრობთ გაშლილ სივრცეებზე: მინდვრებზე, მთებში, ველებსა და მდელოებზე. ჩვენ ისედაც იშვიათად ვირჩევთ ჩამოსაჯდომად ხეებსა და ბუჩქებს. ეს კლავების განსაკუთრებული აგებულების გამოა. ჩვენს უკანა კლანჭს აქვს საკმაოდ გრძელი სწორი ბრჭყალი, რომელიც დეზს მოგვაგონებს, და ეს აძნელებს წვრილ რტოებზე ჯდომას.

ნაკლებადშესამჩნევი სახისა და მცირე ზომის, ბელურაზე ოდნავ დიდი, გამო, ჩვენ ბელურასებრთა შემადგენლობას მიგვაკუთვნებს. ჩვენი ოჯახი მოიცავს დაახლოებით 75 სახეობას. ვცხოვრობთ ევრაზიის, ავსტრალიის, აფრიკისა და ამერიკის ტერიტორიებზე.

ჩემი ბუმბულის ფერი არ გამოირჩევა კაშკაშა ფერებით, თუმცა საკმაოდ მიშხიდველია. მუცელი თეთრი მაქვს, ზურგი კი — ნაცრისფერი. ჩემს ფართო მკერდზე აჭრელებული მოყავისფრო ბუმბულები კრთება. კუდზე თეთრი ფერის ბუმბულები, ხოლო თავზე მცირე ზომის ქოჩორი გვაქვს. ასეთი შეფერილობის გამო შემიძლია დავემალო მტრებს, შევინიღბო მიწისფრად ანდა ჩაჟამებულ ბალახისფრად.

ცაში, ჩემი ძირითადი მტერი — შევარდენია — რომელიც, მხოლოდ ნავარდისას ნადირობს. მისგან თავის დაღწევას იმ უნარით ვახერხებ, რომ შემიძლია ქვასავით ჩამოვვარდე მიწაზე. თუმცა არა მხოლოდ ცაში, მიწაზეც ბლომად მყავს მტრები. პირველ რიგში მელიები, ყარყუმები, დედოფალები, ქრცვინები.

გარდა ამისა, ყვავები და ბოლობეჭედებიც ხანდახან ნადირობენ ჩემს კვერცხებზე, ასევე უმწყო ბარტყებზეც.

ჩვენ გადამფრენი ფრინველები ვართ, თუმცა ბუდობის ადგილიდან შორს არ მივდივართ და უკან ერთ-ერთი პირველები ვბრუნდებით. მარტის დასაწყისში ხდება ჩვენი მასიური ჩამოსვლა, როდესაც ჯერაც თოვლია მიწაზე. ამიტომაც ხალხში მე გაზაფხულის მახარებელს მემახიან, რომელიც თავისი გალობით ახსენებს მიწათმოქმედებს, რომ ზამთარი მიიღია და დროა დაიწყო საგაზაფხულო საქმიანობა მინდორში.

უკან პირველად მამლები ჩამოდიან, რომლებიც მაშინვე იწყებენ ბუდეების მოწყობას მიწაზე და მათ გულმოდგინე შენიღბვას. მათ კვალში მოჰყვებიან დედლები და ირჩევენ „ბუდიან“ მამალს. ორიდან ექვს კვერცხამდე ვდებთ, რომლებზეც დედალი ჯდება და ორი კვირის შემდეგ იჩეკებიან სრულიად უმწყო, ბრმა ბარტყები. თუმცა ისინი სწრაფად იზრდებიან და ზომით 18 სმ-ს, წონით კი 40 გრამს აღწევენ.

ჩვენ სასმელად ნამს ვიყენებთ, ხოლო პირის ჩასაგემრიელებლად მწერებსა და მცენარეების თესლებს. თუმცა ყველაზე მთავარი, რის მიხედვითაც მე მცნობენ, მელოდიური და ხმამაღალი გალობაა. ღმერთმა მე ეუფანივით ხმა მომცა, სახელად კი — (*Alauda arvensis*) — მქვია.

ნახატი ნ. ჟ.

შავი ყვავი

მინდვრის ტოროლა

ველის ბელურა

წითურა მელა

საოუზი გაცხადება

სოფლის გზაზე აუჩქარებლად მიაბიჯებდა ბეი. ის მეგობრებისგან ბრუნდებოდა სახლში. მოულოდნელად მოესმა, როგორ ახსენა ვიღაცამ მამამისის სახელი. ბეი შეჩერდა, უხუცესთა სახლის ახლოს რამდენიმე კაცი იდგა, რაღაცაზე ლაპარაკობდნენ. ბიჭს მხოლოდ საუბრის ნაწყვეტები ესმოდა: “როცა გარდაიცვლება მთვარე”... “წარდგენა”... “ქურდი”, “იარაღი” “ოპიუმი”.

მისთვის ნათელი გახდა: მამამისის მოკვლა სურდათ! გასულ წელს ამავე მიზეზით მოკლეს კაცი რომელიც არც ისე შორს ცხოვრობდა მათი სახლიდან. მეტი ახსნა არც იყო საჭირო; საკმარისი იყო, რაც მოისმინა, უხუცესებთან ყოველთვის იკრიბებოდნენ მნიშვნელოვანი საქმის განსახილველად.

ჩქარა გაეიქცე აქედან! — გადაწყვიტა მან — საითმე... საღაც ვერაუინ დამინახავს” და გარბოდა, გარბოდა...

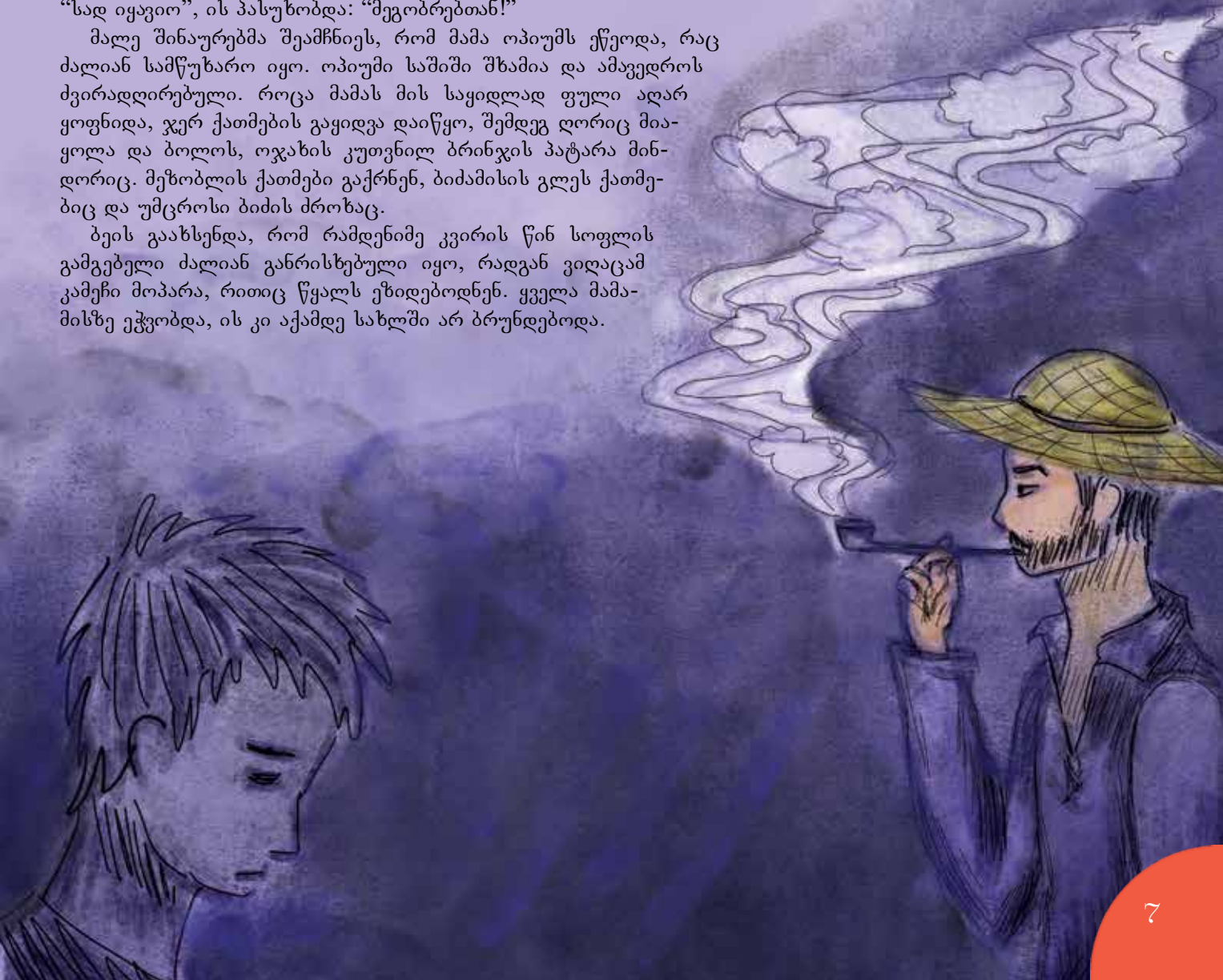
ბოლოს, ვედარ შეძლო სირბილი და დაღლილი მიწაზე დავარდა ბუჩქთან ახლოს. “არა, ეს არ უნდა მოხდეს! ეს შეუძლებელია!” ბეიმ თითებით დაიხშო ყურები, ცდილობდა დაევიწყებინა მოსმენილი.

იგი მამაზე ფიქრობდა. წინათ მასთან ხშირად თამაშობდა, ბამბუკისგან ფლეიტაც კი გამოუთავა დიდი დანით. შურდულის ხმარებაც ასწავლა, როგორ უნდა გაესროლა. ის ხშირად მიდიოდა შვლებზე სანადიროდ სხვა მონადირეებთან ერთად ან ხეების მოსაჭრელად.

“დიახ, მაშინ ბედნიერები ვიყავით, მაგრამ ეს დიდიხნის წინათ იყო...” — ნაღვლიანად გაიფიქრა ბეიმ. ეს ამბავი იმით დაიწყო, როცა დედა ეკითხებოდა: “სად იყავით”, ის პასუხობდა: “მეგობრებთან!”

მალე შინაურებმა შეამჩნიეს, რომ მამა ოპიუმს ეწეოდა, რაც ძალიან სამწუხარო იყო. ოპიუმი საშიში შხამია და ამავედროს ძვირადღირებული. როცა მამას მის საყიდლად ფული აღარ ყოფნიდა, ჯერ ქათმების გაყიდვა დაიწყო, შემდეგ ღორიც მიაყოლა და ბოლოს, ოჯახის კუთვნილ ბრინჯის პატარა მინდორიც. მეზობლის ქათმები გაქრნენ, ბიძამისის გლეს ქათმებიც და უმცროსი ბიძის ძროხაც.

ბეის გაახსენდა, რომ რამდენიმე კვირის წინ სოფლის გამგებელი ძალიან განრისხებული იყო, რადგან ვიღაცამ კამეჩი მოპარა, რითიც წყალს ეზიდებოდნენ. ყველა მამამისზე ეჭვობდა, ის კი აქამდე სახლში არ ბრუნდებოდა.

ღიას, მისი საყვარელი მამა ოპიუმ-
მა აქცია ქურდად. მან უნდა გადააგდოს
ნარკოტიკის მოწვევა, ან მკაცრი სასამართ-
ლო ელოდება. ღამით ვინმე იარაღს ესვრის
და მოკლავს, როცა მთვარე მეორედ “გარდა-
იცვლება”

ოპიუმის მოწვევის შეწყვეტას ის სრულად ვერ შეძ-
ლებდა. ბეიმ კარგად იცოდა, რომ მკვლელი ნარკოტიკი
თანდათანობით დაღუპავდა ადამიანს.

უფროსებმა იცოდნენ, სად იმყოფებოდა მამამისი? ბეის
ფიქრები ისევ და ისევ იმ სიტყვებს უბრუნდებოდა: “როცა გარ-
დაიცვლება მთვარე”. მან გადაწყვიტა, ყველაფერი ეღონა მამის
გადასარჩენად.

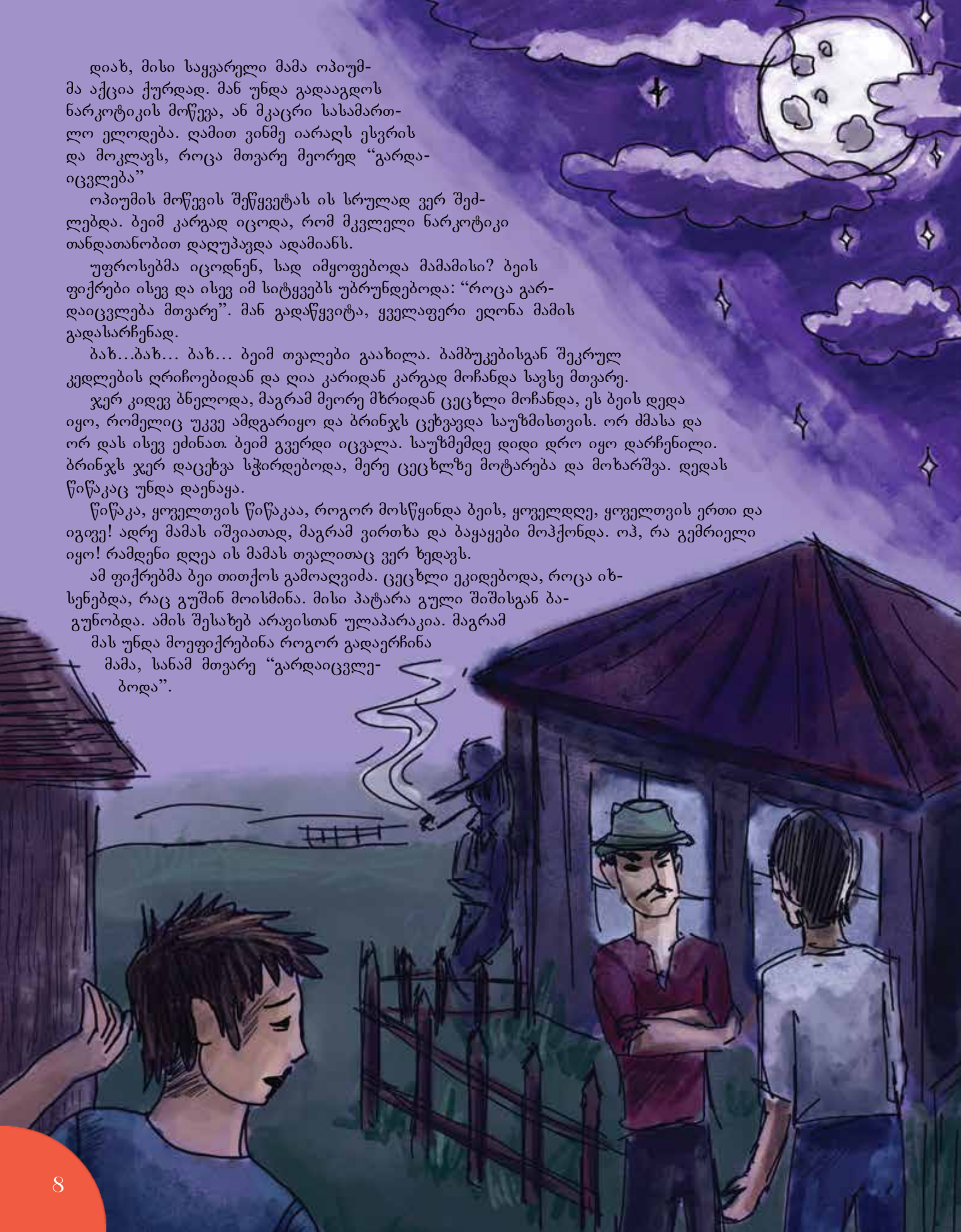
ბახ...ბახ... ბახ... ბეიმ თვალები გაახილა. ბამბუკებისგან შეკრულ
კედლების ღრჩილებიდან და ღია კარიდან კარგად მოჩანდა სავსე მთვარე.

ჯერ კიდევ ბნელოდა, მაგრამ მეორე მხრიდან ცეცხლი მოჩანდა, ეს ბეის დედა
იყო, რომელიც უკვე ამდგარიყო და ბრინჯს ცეხავდა საუზმისთვის. ორ ძმასა და
ორ დას ისევ ეძინათ. ბეიმ გვერდი იცვალა. საუზმემდე დიდი დრო იყო დარჩენილი.
ბრინჯს ჯერ დაცეხვა სჭირდებოდა, მერე ცეცხლზე მოტარება და მოხარშვა. დედას
წინაკაც უნდა დაენაყა.

წინაკა, ყოველთვის წინაკაა, როგორ მოსწყინდა ბეის, ყოველდღე, ყოველთვის ერთი და
იგივე! ადრე მამას იშვიათად, მაგრამ ვიროხა და ბაყაყები მოჰქონდა. ოჰ, რა გემრიელი
იყო! რამდენი დღეა ის მამას თვალითაც ვერ ხედავს.

ამ ფიქრებმა ბეი თითქოს გამოაღვიძა. ცეცხლი ეკიდებოდა, როცა იხ-
სენებდა, რაც გუშინ მოისმინა. მისი პატარა გული შიშისგან ბა-
გუნობდა. ამის შესახებ არავისთან ულაპარაკია. მაგრამ

მას უნდა მოეფიქრებინა როგორ გადაერჩინა
მამა, სანამ მთვარე “გარდაიცვლე-
ბოდა”.

ის იმდენად დამძიმებული იყო თავისი ფიქრებით, რომ ვერც კი შეამჩნია უფროსმა დამ ნანგიმ როგორ ჩამოიღო კედლიდან ბამბუკის ტაბაკი და ზედ მოხარშული ბრინჯი მოათავსა. ბეი იმედოვნებდა, რომ მისი და გამოაფხიზლებდა ამ საშინელი ძილიდან. ერთადერთ ფინჯანში ჩაყარა დანაყილი წიწაკა, ჩაღო კოვზი და შუაგულ ტაბაკზე მოათავსა.

— ბეი, ზარმაცო, ადექი, უნდა ვჭამოთ — დედის ხმაში მოფერება არ ჩანდა. ბეი მიჩვეული იყო ყველაფერ ამას, მაგრამ ამ დილით გაიხსენა, დედა წინათ როგორ იღიმებოდა და მხიარულიც იყო ზოლმე. დიდიხანია, რაც დედა მხოლოდ ჩხუბობდა და იმღურებოდა. ეს იმ დროიდან დაიწყო, რაც მამა ხშირად სახლიდან იკარგებოდა.

ბეი წამოხტა და თვალები მოიფშვნიტა. მათ ოჯახში ლეიბები იატაკზე იყო გაშლილი ყველანი იმავე ტანსაცმლით წვებოდნენ, რითიც დადიოდნენ დღისით. ბეის მხოლოდ წამოდგომა და ხელებზე წყლის გადავლება სჭირდებოდა. ამით მთავრდებოდა დილის ტუალეტი.

დედა, ნანგი, ჯო, ლონგი, ბეი უკვე იატაკზე ისხდნენ შავი ტაბაკის გარშემო და ჭამდნენ ბრინჯს. ბეიმ იდაყვით გასწია ლონგი და მის გვერდით დაჯდა.

საუბარი არავის სურდა. დედა და ნანგი ბრინჯის ყოველ აღებაზე წიწაკას ატანდნენ. ბეის თითქმის არაფერი უჭამია. ის ადგა და ჯოს გაჰყვა, რომელიც უკვე დანაყრებული იყო. სწრაფად დალია ერთი ყლუბი წყალი და ორივენი კიბეზე დაეშენენ, ეზოში ჩავიდნენ.

მალე ოჯახის ყველა წევრმა დაამთავრა ტრაპეზი. ჭამის შემდეგ ტაბაკს ცივი წყალი მოაუღეს და კედელზე დაკიდეს.

— ბეი, შენ ლონგსა და ბიის უნდა მიხედო, - შეახსენა დედამ.

მან ქვაბიდან აიღო ცოტაოდენი ბრინჯი და ბანანის ფოთოლში შეახვია. ეს იყო მათთვის მინდვრის სადილი.

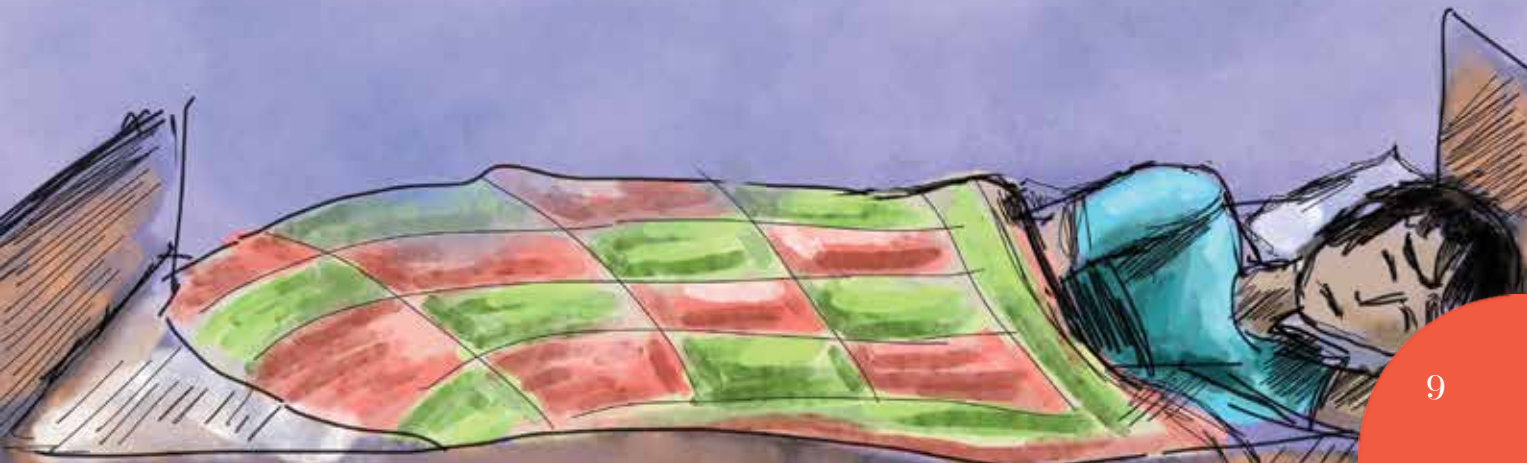
— აქ რაც არის, თქვენ გეყოფათ, მხოლოდ იმაზე ადრე არ დაჯდეთ სადილად, სანამ მზე ჩვენი სახლის თავზე არ დადგება. გასაგებია, ბეი?

— როდის დაბრუნდებით სახლში?

— როცა მზე ტყის თავზე დადგება. ხომ იცი, რა შორს არის თქვენი უმცროსი ბიძის ბრინჯის ყანა. ნანგი, ჯო, წამოდით, უკვე დროა! ბეი მანამდე უყურებდა მათ, სანამ ბიი არ აყვირდა. რატომ ტირის ყოველთვის, როცა დედა მიდის? უკმაყოფილო ბეი კიბით ავიდა ტერასაზე, აიღო დიდი საფარებელი, რომელსაც ღამით იფარებდა.

— გაჩუმდი ბიი, მე ხომ აქა ვარ, ლონგიც აქ არის, მოდი აქ!

გადასაფარებელზე დააწვინა მტირალი და ზურგზე წამოიკიდა და დაიწყო მისი წინ და უკან ტარება. ამით დაამშვიდა გოგონა და ცოტა ხანში დააძინა. მერე ფრთხილად დააწვინა ტერასაზე მძინარე დაიკო. ბოლოს და ბოლოს გამოუჩნდა დრო სოფელში წასასვლელად. ლონგიც დიდიხანია, რაც სათამაშოდ გაიქცა ამხანაგებთან.

შარიკა და ფუმფულა

ნიკას ხვალ დაბადების დღე აქვს, 12 წლის ხდება, ძალიან გახარებულია, რადგან მამა სიურპრიზს დაპირდა. ნეტავ, რა იქნება ეს! იქნება ახალი ველოსიპედი? ან ახალი ბურთი? შეიძლება ახალი სათამაშო — ფიქრობდა ის. და აი გათენდა ნანატრი დღე. დილით მამას ხმამ გააღვიძა, მამას დიდი ყუთი ეჭირა ხელში, რომელიც ნიკას მიაწოდა. ადღევებულმა ნიკამ სწრაფად გახსნა ყუთი. ნეტავ რა იდო შიგ? ნიკაც ასე ფიქრობდა, რომ ყუთში „რაღაც“ იდო, მაგრამ ყუთიდან წითელბანტიანმა თეთრმა ლეკვმა ამოყო თავი. ნიკა გოცდა, ეს საჩუქარი ყველა იმ ნივთს ჯობდა, რომელიც წარმოედგინა.

— აბა, რას დაარქმევ შვილო? — ჰკითხა მამამ.

— შარიკას! — თქვა გაბრწყინებულმა ნიკამ.

ნიკამ სკოლის შემდეგ, მთელი დღე შარიკასთან თამაშს დაუთმო. სულ შარიკას ეთამაშებოდა. ერთ დღესაც, როგორც ყოველთვის შარიკას დაემშვიდობა და სკოლისკენ გაემართა. გაკვეთილების შემდეგ, სახლში მოიჩქაროდა, უცრად რაღაც ხმა მოესმა, ნიკა გაჩერდა, სმენა დაძაბა. ხმა ნაგვის ყუთიდან მოდიოდა. მართალია, ეჩქარებოდა, მაგრამ ცნობისმოყვარეობამ სძლია და ჩაიხედა. ერთი ტომარა დაინახა, ხმა აშკარად იქიდან ამოდიოდა. ტომარას თავი მოხადა და შიგნით რაღაც გატოკდა და დაიკნავლა. ხმაზე მიხვდა, რომ კატა იყო, მაგრამ საშინლად მტვრიანი. სახლში წაიყვანა საწყალი. დედამ აბანავა და ჰოი საოცრებავ, ფისო ლამაზესი იყო თეთრი ქათქათა და ხშირი ლამაზი ბეწვით. ნიკამ ამის გამო ფუმფულა შეარქვა. თავიდან კატის დატოვებას არ

აპირებდა, მაგრამ შეეჩვია და ვედარ გაუშვა. თუმცა იყო ერთი პრობლემა, ფუმფულა და შარია სულ ჩხუბობდნენ. ხან რომელი მოერეოდა, ხან რომელი. ამის გამო, ორივენი ამოგანგლულები იყვნენ. ნიკა დაიღალა მათი გასუფთავებით. თეთრ ბეწვს ტალახი ძნელად შორდებოდა. ერთ დღესაც შარია ადარ გამოჩნდა. ნიკამ ყველგან ეძება, მაგრამ ვერ იპოვა. მამამ დაამშვიდა და დაპირდა, რომ ხვალ მოძებნაში დაეხმარებოდა, მაგრამ ძიება უშედეგო აღმოჩნდა. შარიკას კვალიც არ ჩანდა. მესამე დღეს ნიკა ფუმფულას კნავილმა გააღვიძა და არ მოეშვა სანამ არ ადგა.

— გშია ფუმფულ?

— მიაუუ...

ნიკამ საჭმელი მოუტანა, მაგრამ ფისომ პირიც არ დაადო.

— გინდა გეთამაშო?

— მიაუუ. მიაუუ..

— იქნებ შარია მოგენატრა, მაგრამ ეგ შეუძლებელია, თქვენ ხომ სულ ჩხუბობდით.

— მიაუუუუუ...

ფუმფულამ რამდენჯერმე შემოუარა ნიკას და შემდეგ ეზოსკენ წავიდა. გაჩერდა და კვლავ კნავილით შეხედა მას. ნიკას უცნაურად ეჩვენა ეს და გაჰყვა უკან. ფუმფულა ტყისკენ წავიდა და დიდი მაცვლის ბუჩქის ქვეშ შეძვრა. ნიკამ შეიხედა და იქიდან შარიკას ყეფა მოესმა. სასწრაფოდ მამას დაუძახა. საწყალი ცუგა თურმე ეკლებში გახლართულიყო. მამამ გამოიყვანა “შარია.“ სახლში წაიყვანეს, დაბანეს და აჭამეს, ჭრილობები დაუმუშავეს. ფუმფულას წყალობით შარია გადარჩა. ამის შემდეგ მათ აღარ უჩხუბიათ. პირიქით საუკეთესო მეგობრებად იქცნენ. უერთმანეთოდ საჭმელსაც კი აღარ ჭამდნენ. დიახ, ხშირად კამათი დიდი მეგობრობის დასაწყისი ხდება.

მძივე ტვირთი

პ. უ.

ყველა ბავშვი, მგოგოსა და ტემბოს გარდა, ბო-
ბაბთან შეიკრიბნენ.
— ბოლოს და ბოლოს ისინიც მოვლენ! — წამოიძახა
ელიზაბეტმა.
მგოგო და ტემბო ნელა მიდიოდნენ ბავშვების მიმარ-
თულებით.
— იჩქარეთ! — დაუძახეს მათ კალიმ და ტალიმ.
— სწრაფად არ შეგვიძლია, — უპასუხა ტემბომ. —
დაღლილები ვართ.
როდესაც მივიდნენ შეკრებილებთან, მათ მუხლი მოეკე-
ცათ დაუდის წინ, რომელიც ჯუნგლების ექიმის თანა-

შემწე იყო.
— დაუდი, ჩვენ აღარ შეგვრჩა ძალა! — თქვა გოგომ. —
ჩვენ დღეს ბევრი დასახლება მოვიარეთ და ბევრ ადამიანს
ვესაუბრეთ ყვავილის შესახებ. ტემბომ თანხმობის ნიშნად
თავი დაიქნია:
— ჩვენ გაგვიჭირდა მათთვის ყველაფერი გასაგებ ენაზე
გვეთქვა. . .
— ჰო მაგრამ, ეს საქმე ამაღ ღირს, — მოწონებით თქვა
დაუდიმ. — თუმცა მე მეჩვენება, რომ თქვენ რაღაც დაი-
ვიწყეთ. ახლა მოისმინეთ იმის შესახებ, რა შეცდომა და-
უშვა ანტილოპა დიკ-დიკმა.

ერთხელაც მოუხერხებელი ხიფი, მაი-
მუნ ტოტოს ნათესავი, ხეებზე დაძვრე-
ბოდა ჯუნგლებში. ერთი ხიდან მეორე
ხეზე გადახტომის დროს, მას უცებ
რტო მოუტყდა.

მაიმუნი სწრაფად გადახტა მეორე
რტოზე. მაგრამ, როცა ისიც გატყდა,
ხიფი კუდით ჩამოეკიდა ხის სქელ
ტოტს, რომელიც მყარი ჩანდა, თუმ-
ცა არ აღმოჩნდა ასეთი. ის თეთრი

ჭიანჭველების მიერ იყო გამოხრული.
ხიფი მიწაზე დაეცა. არაფერი უტყე-
ნია, თუმცა ცხადია სულაც არ იყო
სასიამოვნო მიწაზე დანარცხება.
ამ დროს კი ის ტოტი, რომელმაც

დაბლა ჩამოაგდო, თავზე დაეცა. „ჰმ,
— ჩაიბურტყუნა ჰიპოპოტამმა ბუ-
ხუმ, — საბედნიეროდ, ტოტი მას
მხოლოდ თავში მოხვდა, არადა ხომ
შეიძლებოდა ხიფის ფეხი მოეტყა.“

მაიმუნი იწვა მდგომარე და დაბნეული
ატრიალებდა თვალებს. მორი წაიყვან
ხიფის იმ ხესთან, რომელზეც მისი
ოჯახი ცხოვრობს,“ — თქვა ანტი-
ლოპა დიკ-დიკმა.

თუმცა ეს არც ისე ადვილი გამოდგა,
როგორც ის ფიქრობდა. ხიფი საკ-
მაოდ მძიმე გამოდგა; გარდა ამისა, ან-
ტილოპაზე ჩაბლაუჭებული ის გამუდ-
მებით ყვიროდა: ეძახდა ბიბია ნიანის
და ითხოვდა ბანანს.

ზურგზე მაიმუნაკიდებული დიკ-დიკი საშინლად დაილალა. ჯუნგლებში მიმავალი ეს ბილიკიც აღარ თავდებოდა. საწყალი ანტილოპა სულ უფრო და უფრო ნელა მოძრაობდა.

ფეხები უცახცახებდა დაძაბულობისგან. „ჰმ, — ბუზღუნებდა მის უკან მიმავალი ბუხუ. — ხიფი, როგორც ჩანს, საკმაოდ მძიმეა. გატყობ, ლამისა წელში გაწყდევ...“

აქომინებულმა დიკ-დიკმა უპასუხა: „ჰო, ის მძიმეა. უკვე კისერი მტკივია, და სადაცაა მუხლი მომეკვეთება!“ ანტილოპა გაჩერდა დიდი ბუჩქის ჩრდილში და ხიფი ჩამოსვა დაბლა.

მაიმუნმა კიდევ უფრო ხმამაღლა მორთო ყვირილი, ბანანს ითხოვდა. „ხიფი საკმაოდ სქელია მაიმუნის კვალობაზე,“ — შენიშნა ჰიპოპოტამმა ბუხუმ. დიკ-დიკმა არაფერი უპასუხა

და ბუჩქის ჩრდილში მიწვა. „ჰმ, შენთვის უფრო ადვილი არ იქნება, თუ მას ბანანის ფოთოლზე დასვამ და ისე გასწევ?“ — შესთავაზა ბუხუმ. დიკ-დიკი შეეცადა ისე გაეკეთებინა, როგორც

ბუხუმ შესთავაზა. მაგრამ ხიფიმ თავი შორს დაიჭირა ამ მეთოდისგან. ბუხუმ თავი გააქნია: „მ-და, ასე არ გამოდგება. ალბათ, ის თავს ცუდად გრძნობს...“ ბუხუ ერთ ადგილს ტყეპ-

ნიდა, არ იცოდა, როგორ მოქცეულიყო. მხოლოდ „ჰმ-ს“ იძახდა და სულ ეგ იყო. დიკ-დიკი სევდიანად ფიქრობდა იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გადაელახა ამ მძიმე ტვირთით ღარჩე-

ნილი მანძილი. ზიპიმ კვნესას უმატა. მზე აცხუნებდა. ბუხუც ისევ მხოლოდ თავს იქნევდა, ხოლო დიკ-დიკი ხვნეშოდა. უცებ ანტილოპამ წამოიყვირა: რაღაც ამოძრავდა მისი ზურგის

უკან. ბუჩქების ქვემოთ გამოჩნდა გველისმაგვარი ჩრდილი, რამაც მაიმუნ ხიფის შიშისხარი მოჰკვარა. თუმცა დიკ-დიკი მაშინვე მიხვდა, რომ ეს სპილო ნემბოს ხორთუმი იყო.

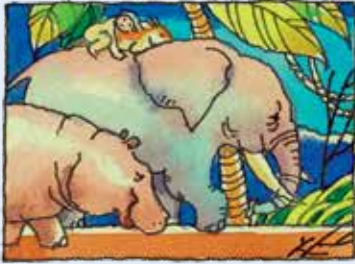
სპილომ თვალი ჩაუკრა მას და დაბალი, ღრმა ხმით წარმოთქვა: „გინდა, მე გატარებ შენ ჩემი ზურგით, დიკ-დიკ? მე საკმაოდ ძლიერი ვარ.“ ან-

ტილოპამ მაღლიერების ნიშნად თავი დაიქნია. და აი ხიფი აძვრა დიკ-დიკის ზურგზე, ხოლო სპილო ნემბომ ორივე ასწია

და დასვა ისინი თავის ზურგზე. სულ მალე დიკ-დიკის კმაყოფილი ხმა გაისმა.

გრილი ნიავე სასიამოვნოდ ელაშუქებოდა მათ. ბუხუ მათ უკან მიდიოდა და ბურტყუნებდა: „ასე უკეთესია მართლაც... მეც ამასვე გავაკეთებდი, დიკ-დიკ. თუმცა ჰიპოპოტამს ერთი ნაკლი

აქვს. — მან ნერწყვი გადაყლაპა და განაგრძო: — მე არ მაქვს ხორთუმი...“ სანამ ისინი გზაზე მიდიოდნენ, ბუხუ შენიშნა, რომ დიკ-დიკის ზურგი კვლავ გაიღუნა: „ჰმ, რა ხდება დიკ-

დიკ, შენს თავს“ ანტილოპამ კვლავ იგრძნო ძლიერი ტკივილი ზურგში. ის მოთმინებით ცდილობდა დაეკავებინა თავისი ტვირთი — მაიმუნი, რომელიც ისევ არ ისვენებდა და ჭუჭყუნებდა.

ბოლოს და ბოლოს დიკ-დიკი მიხვდა, რომ ვედარ დაიჭერდა ხიფის. გაიგონა რა მათ უკან მიმავალი ბუხუს ბურტყუნი, ანტილოპამ თავი მიაპირა მისკენ. ამან კიდევ უფრო დიდი ტკივი-

ლი მოჰგვარა მას, თითქოსდა მისი ზურგი ვილაცამ გადატეხა. მაიმუნმაც დაიწყო მისი ზურგიდან ჩამოცურება. ხიპი ცდილობდა ბრჭყალებით სპილოს კისერს მოსჭიდებოდა, მაგრამ

ამას ვერ ახერხებდა: როცა იგრძნო, რომ ვარდებოდა: — „მიშველეთ! — დაიყირა ხიფიმ. — მიშველეთ! და მყისვე დაიჭირა ის ძლიერმა ნემბომ. „რალატომ ზის ის კვლავ

შენს ზურგზე?“ — იკითხა სპილომ. დიკ-დიკი ვერაფერს ამბობდა. „იცოდე, დიკ-დიკ, შენ პრობლემები გექნება ზურგზე,“ — ღრმანაზროვნად შენიშნა ბუხუმ. „დიკ-დიკ, შენ ხომ

მომენდე, რომ მეტარებინე. რატომ არ გადმოსვამ ხიფის ჩემს მხრებზე? იქ ხომ საკმარისი ადგილია ორივესთვის,“ — წყნარად თქვა ნემბომ. „ჰმ, ცხადია, — გაისმა ბუხუს ხმა. — ამის

თქმა მინდოდა მეც.“ ის გაჩუმდა და გაიგონა, როგორ დაიხარა დიკ-დიკი ნემბოსკენ და ყურში ჩასჩურჩულა: „ძალიან სასიამოვნოა ამისი მოსმენა შენგან, მაგრამ განა

შემემლო მეთხოვა შენთვის, რომ ჩემი ტვირთიც შენ გეტარებინა?“ სპილომ გულიანად გაიცინა: „აბა დაფიქრდი, დიკ-დიკ!“ დაფიქრდი!“ და როცა ნემ-

ბომ დაინახა, როგორ გადასვა ანტილოპამ თავისი ტვირთი მის ზურგზე, თვალი ჩაუკრა მას. ასე აგრძელებდნენ გზას. მზე ისევ აცხუნებდა. გზა

ძალდა მიიწვედა, თუმცა ხიპი აღარ ჭუჭყუნებდა, რადგან ამ რწევაში მას ჩასძინებოდა სპილოს ფართო ზურგზე.

დიკ-დიკმა ფეხები მოიკეცა და თავი ნემბოს დაადო. ის თავის ქვეშ სპილოს ძლიერი მხრების მოძრაობას გრძნობდა; ამ მხრებს მიჰყავდათ ის და ხიფი წინ. ანტილოპა გახარებული იყო. „ჰმ,

რატომ თავიდანვე ასე არ მოიქეცი? — იკითხა ბუხუმ. — რატომ თავიდანვე არ ჩამოსვი მაიმუნი შენი მხრებიდან?“ დიკ-დიკმა მას არაფერი უპასუხა. თუმცა დაფიქრდა მის შეკითხვაზე. ამ

დროს ანტილოპამ გაიგონა ნემბოს ხმა: „შემდეგში, როცა მძიმე ტვირთს შეეჭიდები, გაიხსენე ეს შემთხვევა.“

ნახატი ი. პ.

მგოგოს ხელში ბიბლია ეკავა. როცა დაუღიმ დაამთვრა თავისი მოთხრობა, ბიჭმა თქვა:

- მე და ტემბო სწორად მოვიქცევოდით, თუ დახმარებას ვითხოვდით ლოცვაში. ახლა მესმის ეს. მე წავიკითხე ამის შესახებ ბიბლიაში. იქ დაწერილია, რომ ჩვენ შეგვიძლია ჩვენი ტვირთი უფალს მივანდოთ, და ის თავად ატარებს მას.
- ღმერთი იმასაც ამბობს, — დაამატა ელიზაბეტმა, — რომ ჩვენ არ უნდა გვეშინოდეს, რადგან ის ჩვენთან არის. ის მოგვცემს ძალას და დაგეხმარება.
- იესომ თქვა, რომ ის ყოველთვის ჩვენთან იქნება, — თქვა ლისომ.
- სწორია, — გაიღიმა დაუდიმ. — ხედავთ, როგორ გვეხმარება ბიბლია!
- განა ვინმეს სურს, რომ თავად ატაროს თავისი ტვირთი? — იკითხა მგოგომ.
- ვფიქრობ, რომ დიკ-დიკი საერთოდ არ დაფიქრებულა ამის შესახებ! — წამოიძახა იუდიტმა.
- სპილოს ასე თუ ისე, ხომ მაინც მიჰქონდა მისი ტვირთი.
- სწორია, ახლა გხედავ, რომ თქვენ გეხმობს ეს, — გაეღიმა დაუდის.

სასარგებლო რჩევა
 ილაპარაკე იესოსთან ყველაფრის შესახებ. რას ვინ გაუღვივებს. ვას ესმის ვინი.

სეშუელ მორზე

1791–1872

მის მეგობრებს შორის იყვნენ ცნობილი პოლიტიკოსები, ბიზნესმენები, მწერლები, სწავლულები. ისინი ერთმანეთთან დაახლოვა ღმერთის ღრმა რწმენამ.

ამ ოჯახში ყველა შემოქმედებითი ნიჭით იყო დაჯილდოებული, თუმცა სრულიად განსხვავებული ინტერესები ჰქონდათ. მაგალითად, სემუელის მამა იყო მქადაგებელი, ცნობილი სწავლული და იმ დროისათვის გეოგრაფიის პოპულარული სახელმძღვანელოს ავტორი. ხოლო მომავალი შემოქმედი ცნობილი ანბანისა, რომელსაც ეს სახელი მისივე საპატენტაციამდ შეარქვეს, არა მხოლოდ გატაცებული იყო ფიზიკითა და ელექტროტექნიკით, არამედ შესანიშნავადაც ხატავდა. 1813 წ. მის ტილოს „მომაკვდავი ჰერკულესი“ ლონდონში სამეფო სამხატვრო აკადემიის ოქროს მედალი მიენიჭა, ხოლო მისი ერთ-ერთი ტილო დაცულია თეთრ სახლში, ვაშინგტონში.

ბავშვობა და სიჭაბუკე

სემუელი დაიბადა პატარა ამერიკულ ქალაქ ჩარლსტაუნში (მასაჩუსეტსის შტატი). მისი ოჯახი მორწმუნე იყო და რეგულარულად ესწრებოდა ღვთისმსახურებას პროტესტანტულ თემში, სადაც მამამისი ეწეოდა მსახურებას. ბიჭი ცნობისმოყვარე გამოდგა,

სახლი ჩარლსტაუნში, სადაც დაიბადა სემუელ მორზე. ფოტო 1898 წ.

სემუელ ფინლი ბრიზ მორზე 1857 წ.

განსაკუთრებულ ინტერესს ამჟღავნებდა მხატვრობისადმი და ელექტრომაგნეტიზმის ცდებისადმი. დაასრულა რა პრესტიჟული იელის კოლეჯი, ახალგაზრდა კაცმა მუშაობა დაიწყო გამომცემლობაში.

თუმცა ფერწერა მას სულ უფრო მეტად იზიდავდა. მალე მისმა სურათმა „პილიგრიმების ჩამოსვლა“ — რომელიც ამერიკის პირველ მოსახლეებს ეხებოდა, მიიყრო ცნობილი მხატვრის ყურადღება, რომელმაც დაარწმუნა მშობლები ყმაწვილი სასწავლებლად გაეშვათ ევროპაში — რათა მას შეესწავლა მხატვრობა ლონდონის სამეფო სამხატვრო აკადემიაში.

მომაკვდავი ჰერკულესი. მხატვარი სემუელ მორზე, 1813 წ.

სწავლის დამთავრების შემდეგ სემუელი დაბრუნდა სამშობლოში და ცხოვრების სახსარს შოულობდა, შეკვეთილი პორტრეტების ხატვით. ამ საქმიანობას მცირე შემოსავალი მოჰქონდა, თუმცა იძლეოდა მრავალი ნაცნობის შექმნის შესაძლებლობას. მის ნაცნობებს შორის იყვნენ პოლიტიკოსები, ბიზნესმენები, მწერლები, სწავლულები. მისი ერთ-ერთი ახლო მეგობარი გახდა რომანების ავტორი ინდიელების შესახებ, ფენიმორ კუპერი. ამას გარდა მორზეს ახლო ურთიერთობა ჰქონდა პრეზიდენტ ლინკოლნთან. ისინი იყვნენ ღრმად მორწმუნე ადამიანები, და ჩანს, რომ ამან დაახლოვა ერთმანეთთან.

ტელეგრაფის გამოგონება

ერთხელ, როცა მორზემ ხანგრძლივი მოგზაურობა დაასრულა გემით, იგი გაეცნო მგზავრების ჯგუფს, რომლებიც ელექტრობასთან დაკავშირებულ ცდებს აჩვენებდნენ. მორზემ გაიხსენა თავისი გატაცება ფიზიკით კოლეჯში სწავლის დროს. მისი განსაკუთრებული ინტერესი გამოიწვია ელექტრო დენის თვისებამ, წამიერად გადაელახა ყოველგვარი მანძილი. „ნუთუ არ შეიძლება მისი გამოყენება ინფორმაციის გადასაცემად?“ — დაფიქრდა მორზე. საქმე იმაშია, რომ მანამდე ცოტა ხნის ადრე მან დაკარგა საყვარელი მეუღლე; ის მოულოდნელად გარდაიცვალა. წერილმა, რომელიც იუწყებოდა, რომ ის აუად იყო, ძალიან დაავიანა, და მორზემ ვერ მოასწრო მასთან გამოშვილობება.

პროგრესის კაცები. მხატვარი კ. შუსელი 1862 წ. მორზე ტელეგრაფთან ერთად (ცენტრში), მის ირგვლივ კი ცნობილი გამომგონებლები.

უკვე გეშეე ყოფნისას გააკეთა მორზემ თავისი პროექტის პირველი ესკიზები — მანძილზე ელექტრო სიგნალების გადაცემის აპარატისა. ელექტრომაგნიტური ტელეგრაფი იქმნებოდა რთულად და დიდხანს — 12 წელს. ბოლოს და ბოლოს მორზემ მიიღო ამერიკული პატენტი თავის გამოგონებაზე. თუმცა მისი გამოყენება ვერ ხერხდებოდა: ის არავის სჭირდებოდა! აუტორი თავის აპარატს სთავაზობს საფრანგეთის, ინგლისის, რუსეთისა და ამერიკის მთავრობებს. ყველა გაკვირვებული და აღტაცებული იყო, თუმცა არ ჩქარობდნენ სიახლის გამოყენებას: ეს ძალზე კარგია, თუმცა გაუგებარი და დიდ თანხებს მოითხოვს. ბოლოს, 1843 წელს ამერიკის კონგრესმა მიიღო სატელეგრაფო ხაზის მშენებლობის გადაწყვეტილება ვაშინგტონსა და ბალტიმორს შორის, მანძილი იყო 60 კმ. მორზე, თავისი პირველი პროექტის განხორციელებას დიდი მოწადინებით შეუდგა და უკვე ერთი წლის შემდეგ გაიხსნა პირველი ხაზი.

ესმოდა რა მომენტის საზეიმო არსი, სემუელი დიდხანს ფიქრობდა, რომელი სიტყვები უნდა ყო-

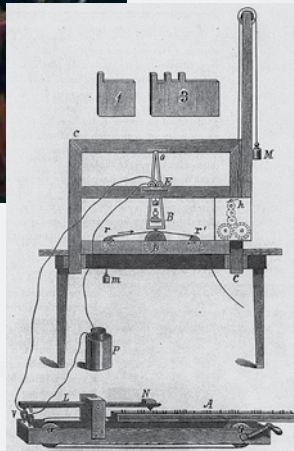
ფილიყო პირველად გადაცემული. და ამოირჩია მუხლი ბიბლიიდან: „აი რა შექმნა ღმერთმა!“ ამგვარად გამოგონებულმა, რომელმაც ქედი მოიდრიკა უფლის დიდებულების წინაშე, მთელი დიდება შემოქმედს მიაბო.

ნახევარი წლის შემდეგ დამუშავებული იქნა სახელგანთქმული მორზეს ანბანი, რომელიც შედგებოდა მოკლე და გრძელი სიგნალების შეხამებით, ანუ წერტილებისა და ტირეების კომბინაციით. ასე დაიწყო ელექტრომაგნიტური ტელეგრაფის ისტორია, რომელიც დღემდე გრძელდება.

ძალე შტატების მთელი ტერიტორია იქნა დაფარული სატელეგრაფო სადენების ქსელით, ხოლო 1866 წ. დამყარდა სატელეგრაფო კავშირი ვეროპასა და ამერიკას შორის.

W H A T H A T H
G O D W R O U G H T

მორზეს პირველი შეტყობინების
ორიგინალი

მორზეს ტელეგრაფი და პატენტი, გაცემული შტატების ხელისუფლების მიერ

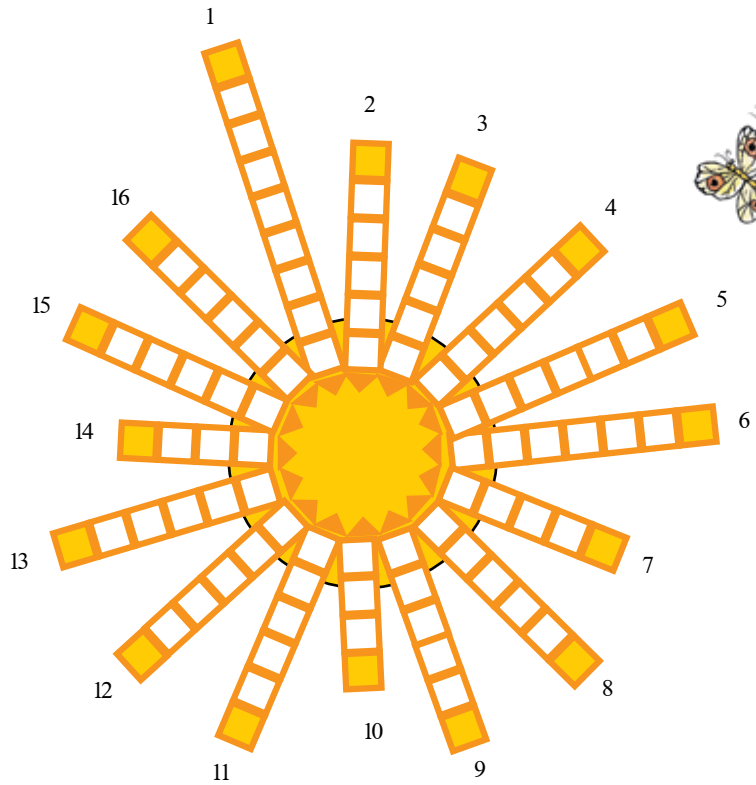
მორზე ძალიან ცნობილი გახდა. დიდებასთან ერთად მატერიალური მდგომარეობაც გაუმჯობესდა. გამოგონებელი და მხატვარი თავის მამულში ცხოვრობდა. მთელი სიცოცხლის მანძილზე ის თავისი რწმენის ერთგული დარჩა, ხოლო სიცოცხლის ბოლო წლებში ის ქველმოქმედებაშიც ჩაერთო, ეხმარებოდა საბავშვო სახლებს, საავადმყოფოებსა და საეკლესიო თემებს.

მორზე 81 წ. ასაკში გარდაიცვალა. ნიუ-იორკის ცენტრალურ პარკში დგას მორზეს ძეგლი: მისი მარცხენა ხელი დევს სატელეგრაფო აპარატზე, ხოლო მარჯვენას უკავია წერტილებისა და ტირეების ლენტა.

მზე

შეადგინა ე. მ.

1. ისრაელის პირველი მსაჯული (მსაჯ. 3:9)
2. დანიელის მეგობარი (დან. 3:12)
3. მორდექაის ბიძაშვილი (ესთ. 2:7)
4. ლაბანის ასული (დაბ. 29:16)
5. აზიის შვიდი ეკლესიიდან ერთ-ერთი (გამ. 2:18)
6. მდინარე რომელშიც მოინათლა იესო (მარკ. 1:9)
7. კაცი რომელიც დაბრმავდა დამასკოს გზაზე (საქ. 9:8)
8. იოანეს ძმა (საქ. 12:2)
9. ჭა რომელზეც დაობდნენ გერარელი და ისაკის მწყემსები (დაბ. 26:20)
10. მე ვარ, თქვენ კი - ლერწები (იოან. 15:5)
11. მოსეს ძმა (გამ. 4:14)
12. ისაკის საცოლე (დაბ. 24:64)
13. ადგილი, სადაც გამოიცადა იესო (ლუკ. 4:4)
14. აბრაამის ძმისწული (დაბ. 14:12)
15. ნოეს ვაჟი (დაბ. 6:10)
16. საფირას ქმარი (საქ. 5:1)

ჩაწერე პასუხები
შპის სხელებში
პირველი ასოებით
წაიკითხე
ბიბლიური
მუხლიდა
დამაზსოვრე

დაუიფრე ბიბლიური

მუხლი!

სტატიაში სემულ მორზეზე იპოვე ტელეგრაფით გადაცემული პირველი შეტყობინება და დაშიფრე ის მორზეს ანბანის გამოყენებით.

ა	• —	ა	• •	ტ	• • •	ძ	— • • •
ბ	— • • •	ბ	• — — —	ც	—	წ	• • — • •
გ	• — — —	გ	• • — —	ძ	• • —	ჩ	• • — —
დ	— — • •	დ	• • • •	წ	• • — •	ც	• — — —
ე	— • • •	ე	• — — —	ჩ	• • • •	ც	• — — —
ვ	• • — —	ვ	• — — —	ძ	• • • •	წ	• — — —
ზ	• • • •	ზ	• — — —	წ	• • — •	ჩ	• — — —
თ	• — — •	თ	• • — •	ჩ	• — — —	ც	• — — —
ი	— — • •	ი	• • • •	ც	• — — —	წ	• — — —

რა მქვია მე?

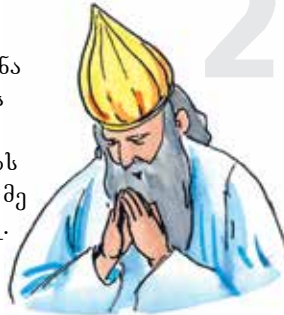
1

მე ვლოცულობდი იმის შესახებ, რომ ისრაელთან ერთად შევსულიყავი აღთქმულ მიწაზე, მაგრამ უფალმა სხვაგვარად ინება. მე მქვია _____.

2

მე არ მომეწონა ხალხის მოთხოვნა დამესვა მათთვის მეფე, და ვევედრებოდი ამის შესახებ უფალს. მე მქვია _____.

3

როცა აგებულ იქნა უფლის სახლი, მთელი ხალხის თვალწინ აღვუვლინე ლოცვა ღმერთს. მე მქვია _____.

მე შევთხოვე უფალს, რომ მას სირიელებისათვის, რომლებიც გარს ერტყნენ ჩვენს ქალაქს, სიბრძნე მოეგვარა და უფალმა ასეც გააკეთა. მე მქვია _____.

4

5

ბაბილონიდან იერუსალიმში დაბრუნების შემდეგ, მე სინანულის ლოცვა აღვუვლინე ღმერთს ხალხისათვის, რომელმაც არ დაიცვა უფლის მცნებები. მე მქვია _____.

6

შვეიტიყვე რა იმ დიდი უბედურებების შესახებ, რომლებიც თავს დაატყდათ იუდაში დარჩენილებს, მე სუხაში მყოფი ვევედრე უფალს დახმარებისათვის. მე მქვია _____.

7

მე მოვუხმე უფალს ჩემს გასაჭირში, დიდი თევზის მუცელში მყოფმა და უფალმა შეისმინა ჩემი ვედრება. მე მქვია _____.

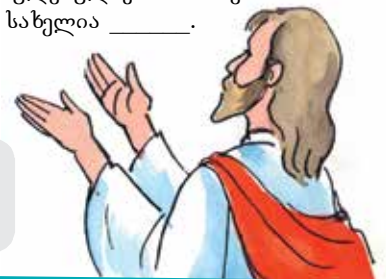
8

მე ტაძარში ვმსახურობდი, როდესაც ანგელოზი გამომეცხადა და მითხრა, რომ ჩემს ცოლს ელისაბედს შეეძინებოდა ძე მე მქვია _____.

9

მე ვევედრებოდი ზეციურ მამას, რათა აღსრულებულიყო მისი ნება. ჩემი სახელია _____.

10

მე, წარმართს, გამომეცხადა ანგელოზი და მითხრა, რომ შესძენილია ჩემი ლოცვები და რომ პეტრე, მოვა და გვაუწყებს მე და ჩემს ოჯახს ხსნის გზებს. მე მქვია _____.

11

მე წინასწარმეტყველი ქალი, დღე და დამ ვემსახურებოდი ტაძარში უფალს ლოცვითა და მარხვით. მე მქვია _____.

12

ვუმოწმებდი რა ჩემს ხალხს იესოს შესახებ, ვუამბე მათ, რომ ტაძარში ლოცვის დროს გამომეცხადა იესო და გამგზავნა წარმართებთან საქადაგებლად. მე მქვია _____.

ს. ს.

20. არ არის ამ ქვეყნიერებისაგან

პაულე, ხუთი წლის პატარა ბიჭი, იდგა პარკის ბილიკზე და ხელში ეკავა ორთქმავალი, რომელიც მას ახლახან აჩუქეს. ორთქმავალი ნამდვილს ჰგავდა, მისი ბორბლები ბრუნავდა. უეცრად მასთან მიიღრინა უცნობმა გოგონამ — ძალიან პატარამ, ბაფთებით თავზე და სცადა ორთქმავალი გამოეთაცა ხელიდან: „მომეცი, მინდა რომ ვითამაშო!“ პაულე არ განძრეულა, თუმცა უცნობი გოგონა არ ჩერდებოდა. და მოულოდნელად, თითქმის არსაიდან გამოჩნდა დედამისი, და დაიყვირა: „ლუდა, გაჩერდი! თორემ გცემს!“ ამ დროს პაულემ გაუწოდა გოგონას ორთქმავალი და მშვიდად უთხრა: „აილე, ითამაშე.“ გოგონას დედა გოცებისგან შეჩერდა და ჩუმად თქვა: „უცნაური ბიჭია, სადაურია ნეტავ.“

ჩვეულებისამებრ ჩვენ სიტყვებს „უცნაურია, ამ ქვეყნისაგან არ არის“ ვამბობთ მაშინ, როცა ვხვდებით ისეთ ადამიანს, ვინც, ნაცვლად იმისა, რომ ძალით გაიკაფოს გზა, თმობს, ნაცვლად იმისა, რომ იჩხუბოს, იღიმება. ასეთი ადამიანები, როგორც წესი არ უსმენენ ახალ ამბებს და არც უკანასკნელი საფეხბურთო შეხვედრების ანგარიშები იციან, სამაგიეროდ მათგან სიტბო და სიკეთე მოედინება და მათთან ურთიერთობა ძალიან სასიამოვნოა. ისინი არ სვამენ ლუდს, არ ხმაურობენ, არ ყვირიან, მოკლედ უცნაურები არიან.

ასეთი ადამიანები ყოველთვის იყვნენ რუსეთში. მათ ხან ნეტარებს ეძახდნენ, ხან სექტანტებს, ხან „რასკოლნიკებს.“ ისინი ვერ ჯდებოდნენ ქვეყნის ჩვეულებრივ სტანდარტებში, მათ თავს არიდებდნენ, ლანძღავდნენ თუმცა გულში პატოვს სცემდნენ. ცნობილი რუსი მწერალი ნიკოლაი ლესკოვი მათზე ასე წერდა: „ვინც იკითხა ბიბლია და ქრისტიმდე წაიკითხა.“ ასეთებისაგან რეზონული (მართებული) ქვეყნის მკაცრი მოთხოვნა არ შეიძლება; სამაგიეროდ ასეთი ადამიანები, როგორც სალოსები, — უცნაურობენ, არავის ზიანს არ

„ფუხოზორების“ ფასახლოება საქართველოში. 1893 წ.

აყენებენ და არც არავის ეშინია მათი.“

XVIII-XIX საუკუნეებში რუსეთის იმპერიაში, სადაც, ვეღლა რუსი ოფიციალურად ვალდებული იყო ყოფილიყო მართლმადიდებელი ეკლესიის წევრი, გამოჩნდნენ არცთუ ისე მცირე რაოდენობის ასეთი „უცნაური ადამიანები“, რომლებსაც არ უნდოდათ, რომ რწმენა მხოლოდ რელიგიური წესების შესრულება ყოფილიყო და ეძებდნენ პირად ურთიერთობას ქრისტესთან.

ასე გამოჩნდნენ „მოლოკანები“, რომლებსაც თავის ცხოვარებაში მხოლოდ ღვთის სიტყვით, ანუ „უმწიკვლო, სულიერი რმით“ სურდათ ეხელმძღვანელათ; „ღუხოზორები“, რომლებიც ორიენტაციას იღებდნენ სულიწმიდის პირად გამოცხადებებსა და წინასწარმეტყველებაზე, და მრავალი სხვა ღმერთის მადიებელი. სახელმწიფო ხელისუფლება მკაცრად უსწორდებოდა მათ, მღვდლები მათ ეძახდნენ სექტანტებს, შტუნდისტებს, განდგომილებს. მათ უსწორდებოდნენ საკუთარი ინიციატივით, „როზგავდნენ“, ართმევდნენ შეილებს და ძალით აგზავნიდნენ მონასტრებში „ხელახლა“ აღზრდისათვის. მაგრამ სექტანტები

რუსი მოლოკანები ვინიპეგში. 1905 წ.

ლოცულობდნენ თავიანთ შემავიწროებლებზე და ყველას ეუბნებოდნენ, რომ „ქრისტეს უყვარდა ისინი და ჩვენც გვიბრძანა გვიყვარდეს ერთმანეთი.“ ასე ჩამოყალიბდა სახარებისეული მოძრაობა რუსეთში. და თუმცა ბევრს ამ ჯგუფთაგან მთლად ზუსტად არ ესმოდა წერილი, ისინი ამზადებდნენ გამოღვიძებას, რომელიც რუსეთის იმპერიაში დაიწყო XIX საუკუნის მეორე ნახევარში (კავკასიაში, უკრაინაში და რუსეთის ცენტრალურ ნაწილში).

კავკასიაში, თბილისში, პირველი რწმენით მონათლული 1867 წ. იყო ნიკიტა ვორონინი. უკრაინაშიც ბევრ ადგილზე, სადაც ადამიანები, კითხულობდნენ ბიბლიას, მივიდნენ სახარებისეულ შეხედულებებამდე. ყველაზე ადრეული გამოღვიძება დაფიქსირებულია სოფ. ოსნოვოში, ოდესასთან ახლოს, სადაც შრომობდნენ ძმები ონიშჩენკოები და რატუშნი. ძალიან აქტიურად ვითარდებოდა სახარებისეული მოძრაობა ახლანდელი კიროვოგრადის ახლო-მახლო სოფლებში, სადაც ეფიმ ციმბალმა ნათლობა 1869 წ. მიიღო.

საინტერესოდ იწყებოდა სახარებისეული გამოღვიძება რუსეთის იმპერიის დედაქალაქ — პეტერბურგში. აქ, ამ მოძრაობამ მოიცვა ძირითადად დიდგვაროვნთა წრე. ყველაფერი დაიწყო ინგლისელი კაცით, ლორდი გრენვილ როდსტოკით,

პრესვიტერი მ. რატუშნი, ქადაგებდა სოფ. „ოსნოვოში.“

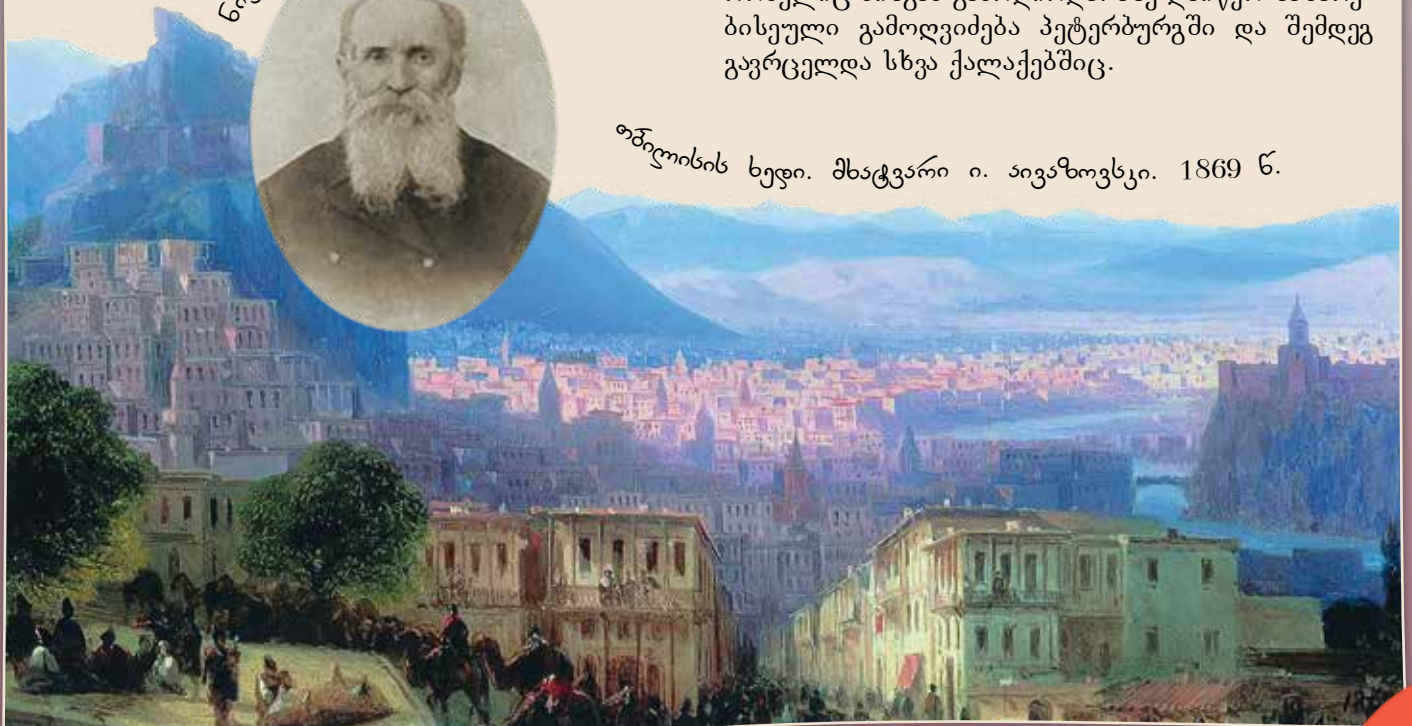

რომელიც პეტერბურგში 1874 წ. ჩავიდა. მისი უცნაურობა მალევე შენიშნეს — ის არ თამაშობდა ბანქოს, არ ცეკვავდა ბალ-მასკარადებზე, განმარტოვდებოდა ხოლმე კუთხეში და ქადაგებდა ღვთის სიტყვას. თვითმხილველები ამბობდნენ, რომ ლორდი სულაც არ ყოფილა მჭერმეტყველი კაცი, ის უბრალოდ კითხულობდა წერილს და ხსნიდა ბიბლიურ ჭეშმარიტებას მონანიების შესახებ. თუმცა მისი ქადაგების შემდეგ, ბევრი დიდგვაროვანი — ინანიებდა. განსხვავებით იმ ღროის სხვა ცნობილი მქადაგებლებისგან როდსტოკი გამოირჩეოდა არა მჭერმეტყველებით, არამედ სულის სიძლიერით, რომელიც მისგან გამოდიოდა. ასე დაიწყო სახარებისეული გამოღვიძება პეტერბურგში და შემდეგ გავრცელდა სხვა ქალაქებშიც.

ნიკიტა ვორონინი

ოჭკოისის ხედი. მხატვარი ი. აივაზოვსკი. 1869 წ.

პ. მ.

დაბადება. თავი 12 (ძვ. წ. მეორე ათასწლეული).

აბხაამის სადბოოები

წყლის მოსაპოვებლად საჭირო იყო ჭების ამოთხრა. იპოვე ორი ქალი, რომლებიც დაუბენ ჭის გამო.

ქალები ართავდნენ ცხვრის მატყლს და ამზადებდნენ ბაწარს. იპოვე მრთველი და მქსოველი.

ხარშავდნენ კოცონზე, რომლის ირგვლივ ქვები იყო შემოლაგებული. იპოვე კვერები ქვებზე რომ ცხვება.

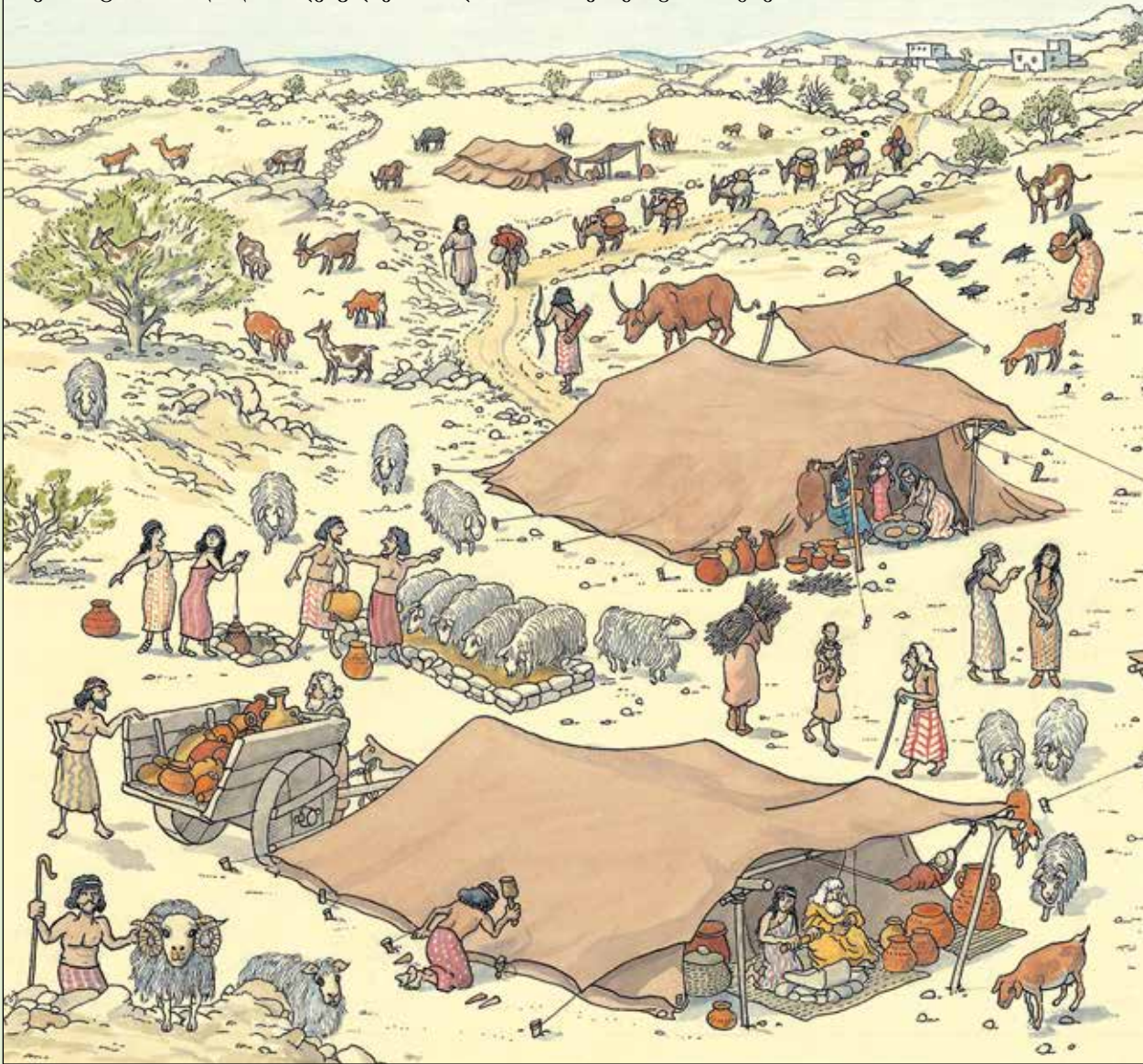
უცხოელებს სთავაზობდნენ ღამის გასათევსა და საჭმელს. იპოვე სამი კაცი უცხოელის სამოსით.

თხა გაიხლართა ეკლიან ბუჩქნარში. ხელაუ მას?

იპოვე მოუჭრე თავის ქარავენთან ერთად. რამდენ ვირს ხელაუ?

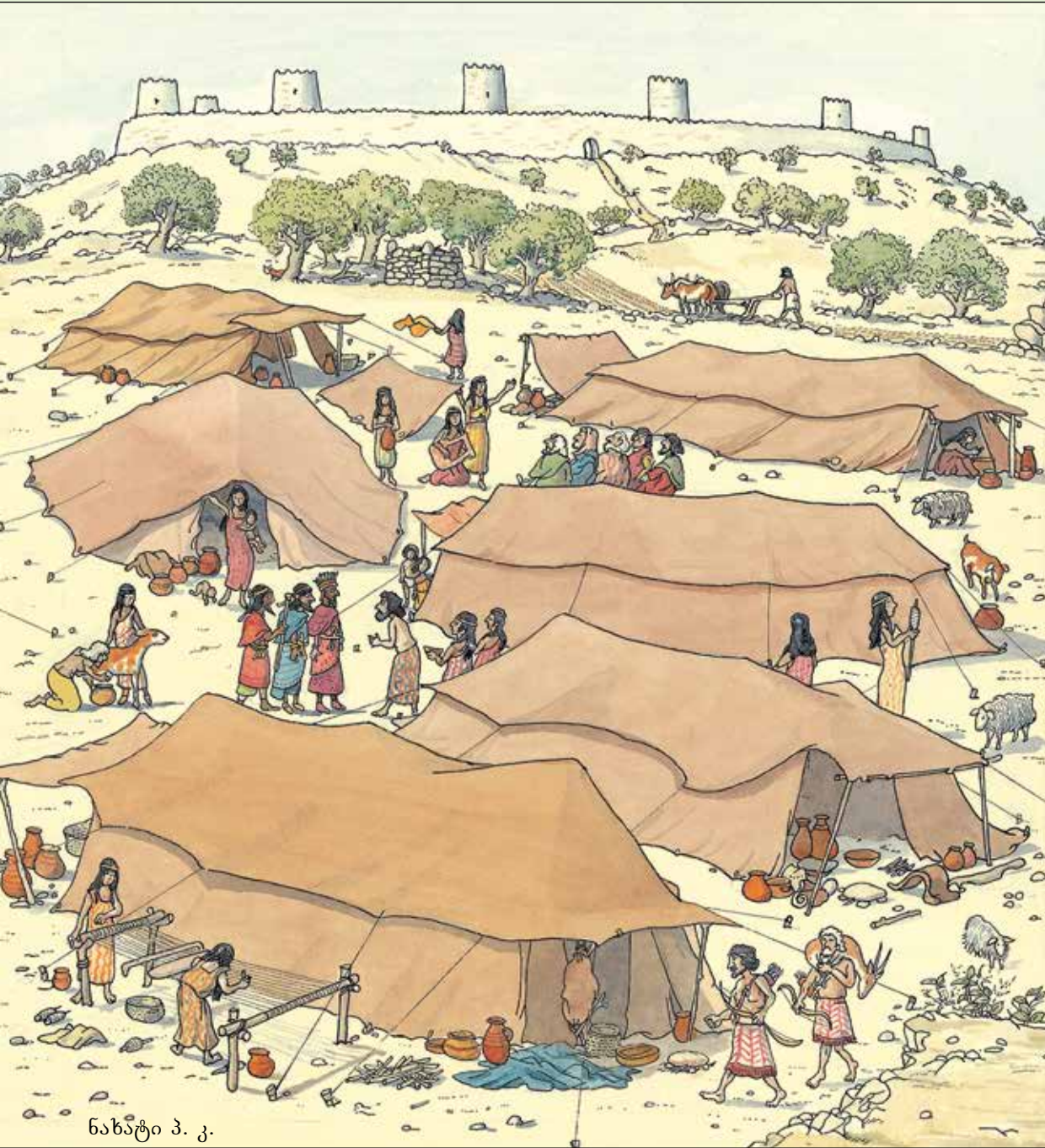
ასეთ სამსხვერპლოზე
წვდნენ მსხვერპლებს.
იპოვე სამსხვერპლო
ხეებს შორის.

ხელაჲ ბიჭს, ვისაც
მხრებზე უზის
თავის ძმა?

თხის ტყავეებისგან
აშხადებდნენ ტიკებს
ღვინისთვის. იპოვე ორი
ასეთი ტიკი.

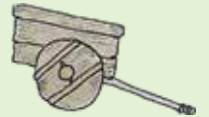

ნახატი პ. კ.

კაცები
ატარებდნენ
მოხატულ
კაბებს.
შევიძლია
იპოვო 5
ასეთი კაბა?

ვინაიდან
მომთაბარებმა
თუად არ იცოდნენ
ყველაფრის კეთება,
ისინი ვაჭრობდნენ
ქანაანელებთან.
იპოვე ქანაანელი
ვაჭრის ურემი.

იპოვე ადამიანი,
რომელიც
წველის თხას.

იპოვე მსა-
ხური ქალი,
რომელიც
საყვედურს
იღებს ქალ-
ბატონისგან.

ქანაანელები
ცხოვრობდნენ
ქვის კედლებით
გარშემორტყმულ
ქალაქებში. ხელაჲ
მათ ქალაქს?

იპოვე ჩვილი
ჩამოსაკიდ
აკვანში.

იპოვე ორი კაცი,
რომლებიც
მშვილდითა და
შუბებით მიდიან
სანადიროდ.

იპოვე ორი გოგონა.
ერთი არფაზე
უკრავს, მეორე
მღერის.

არდადეგები ღვიძლასთან

ნესვი
ერთწლოვანი
მცენარეა
გოგრისებრთა
ოჯახიდან. ეს
არის სითბოს
მოყვარული
ბოსტნეული
კულტურა
კიტრების
ჯგუფიდან.

ათი წლის ტყუპები დანა და კოსტია ზაფხულის არდადეგების დროს სტუმრობდნენ ღვიძლასთან. სახლში დაბრუნებული ბავშვები დიდი ხნის მანძილზე უყვებოდნენ მშობლებს, უმცროს ძმასა და დას საინტერესოდ გატარებულ დროზე.

ღეიდა ლენას და ბიძია რომანს არ ჰყავდათ თავიანთი შვილები, და ისინი ხანდახან იწვევდნენ თავისთან დისშვილებს არდადეგების დროს რამდენიმე კვირით. ბიძია რომანი ფოტოგრაფი იყო, ასრულებდა შეკვეთებს ჟურნალებისა და გაზეთებისთვის. ბავშვებს მოსწონდათ მრავალრიცხოვანი ფოტოების დათვალიერება ბიძიას კომპიუტერში. თუმცა კოსტიასთვის გაცილებით საინტერესო იყო, თან თუ გაჰყვებოდა ბიძია რომანს, მაგალითად, ტყეში დილით ადრე, სადაც ისინი, მიმალულები, აკვირდებოდნენ ცხოველებს, ანდა ნავში თუ ჩასხდებოდნენ და საათობით იცურავდნენ მდინარის ნაპირებზე და მოიხილავდნენ ლამაზ პეიზაჟებს. ამ დროს ბიძია რომანი ფოტოებს იღებდა. ხანდახან ის კოსტიასაც სთავაზობდა ფოტოაპარატს, რომ მასაც გადაეღო ფოტოები. შემდეგ ისინი ერთად ამუშავებდნენ ფოტოებს, რაც კოსტიას დიდ სიამოვნებას ანიჭებდა.

დანა კი თავისი ღვიძლის გულკეთილობითა და გულისხმიერებით იყო მოხიბლული, ის ყოველთვის მზად იყო დახმარებოდა ირგვლივ მყოფ გაჭირვებულებს. ღეიდა ლენას მრავალშვილიანი ოჯახებისთვის მიჰქონდა პროდუქტები და ეხმარებოდა სახლის საქმეებში. სწულების მონახულებისას უკითხავდა მათ ბიბლიურ ამბებს და უყვებოდა ღმერთის სიყვარულის შესახებ. ღეიდა ლენას უყვარდა საჭმელების, უჩვეულო საჭმელების მომზადება და სიამოვნებით უმასპინძლებოდა სხვებს. ადამიანები ამაში მათ მიმართ სიყვარულის გამოძღვანებას ხელავენ და ძალიან მადლიერები იყვნენ დახმარებისთვის. დანამ ბევრი რამ ისწავლა ღეიდა ლენასგან.

ერთხელაც, როდესაც ბიძია რომანის დაბადების დღე იყო, ღეიდა ლენამ მოამზადა შემწვარი ნესვი ხორციით. დანას ძალიან მოეწონა ეს კერძი. მაგიდასთან ყოფნისას ღეიდა ბევრ საინტერესო რამეებს ყვებოდა ნესვების შესახებ. მაგალითად: რომ კავკასიაში მოჰყავთ მცირე ზომის ნესვი, რომელიც გემოთი მარწყვს წააგავს. ხოლო ტაჯიკური ორმეტრიანი ნესვი ტარა ნაოჭებიანი კანით მოგვაგონებს გიგანტურ ქვეწარმავალს. და კიდევ არსებობს მცენარე, რომელისაც ეწოდება „მწარე ნესვი,“ თუმცა მისი ნაყოფი ნესვს სულაც არ ჰგავს. „მწარე ნესვს“ მისი სამკურნალო თვისებების გამო იყენებენ მედიკამენტების წარმოებისთვის. ეს ყველაფერი ბავშვებს ძალიან აინტერესებდათ.

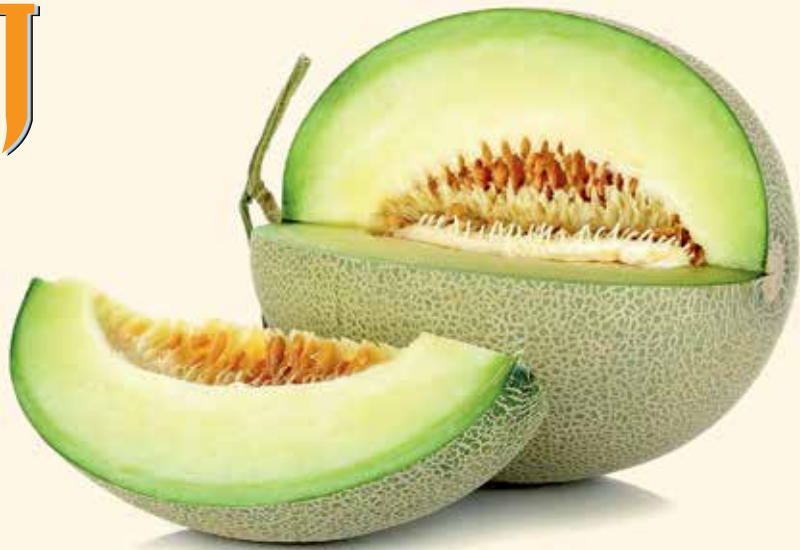
დანას და კოსტიას მშობლები კმაყოფილები იყვნენ იმით, რომ ამ არდადეგებმა გააფართოვა მათი ბავშვების თვალსაწიერი. ხოლო ღეიდა თავადაც მოიწადინა მოემზადებინა, შემწვარი ნესვი ხორციით, შვილის მიერ ჩამოტანილი რეცეპტის მიხედვით.

ნესვა

ერთმა მცენარემ შეიძლება მოიბას ორიდან რვა ნაყოფამდე, რომლებიც ზომით 45 სმ-დან ორ მეტრამდე გაიზრდება (ეს დამოკიდებულია ჯიშზე). ნაყოფები — ცრუ კენკრა (ისევე როგორც საზამთრო) წონით 200 გრამიდან 20 კგ-მდეა. ფორმით ნესვები არა მხოლოდ მრგვალები ან ოვალურები არიან, არამედ წაგრძელებულებიც. მათი შეფერილობა შეიძლება იყოს ყვითელი, მწვანე, ყავისფერი ანდა თეთრი.

ნესვს აფასებენ მაღალი საგემოვნო და არაჩვეულებრივი დიეტური თვისებების გამო. ის გამოიყენება ახალმოკრეფილი. თუმცა შესაძლოა მისი გახმობა, მარინირება, გაშრობა და ცუკატის გაკეთება. მას ამატებენ ფაფებში, ნაყინში, გამოიყენებენ შიგთავსად ნამცხვრებში. ნესვისგან ხარშავენ მურაბას, ჯემს, მარმელადს. არსებობს ნესვის 500-მდე ჯიში.

ქმნილების სასწაულები

საფრანგეთის მეფე ჰენრიხ IV-მ ნესვს სასამართლოში უჩივლა იმის გამო, რომ ერთ-ერთი ტრაპეზის დროს მას ნესვა კუჭი მოუშალა. ნესვი საჯაროდ აღიარეს დამნაშავედ მეფის ჯანმრთელობისათვის ზიანის მიყენების გამო და გადასცეს წყევლას. თუმცა გარკვეული დროის შემდეგ ეს ისტორია დაიფიქვს და კვლავ დაიწყო ნესვის გამოყენება საჭმელად.

ნესვის ისტორიიდან

ნესვი პირველად ნახსენებია ბიბლიაში (რცხ. 11:5). ნესვის სამშობლოდ ითვლება შუა და მცირე აზია, შესაძლოა აფრიკაც. ცნობილია, რომ მას ზრდიდნენ ჯერ კიდევ ძველ ეგვიპტეში. ევროპაში ნესვის შესახებ შეიტყვეს შუა საუკუნეებში. XIX საუკუნეში ინგლისში ნესვის გაზრდა დაიწყო სათბურებში.

მ. ც.

კალაპარის უდაბნოში ჰეპარდებს შეუძლიათ გასძლონ 10 დღე, და ამ დღეებში მხოლოდ ნესვი ჭამონ.

თურქმენეთში აკვისტოს მეორე კვირა დღე ითვლება ეროვნულ დღესასწაულად — თურქმენული ნესვის დღედ.

ნესვები მხოლოდ ტკბილი არ არის. იმ ჯიშებს, რომლებიც არ არის ტკბილი და რომლებიც ფორმით დიდ კიტრებს გვაგონებს და გამოიყენება საკვებად, როგორც კიტრი, ზრდიან ინდოეთში იაპონიაში და სომხეთში.

ეგვიპტელები ნესვებს ტოვებდნენ პირამიდებში ფარაონების მუმიების გვერდით.

საინსუქსო ფაქაუნი

ნახატი ა. ბ.

ბ. დ. 12 წლის, ყაზახეთი

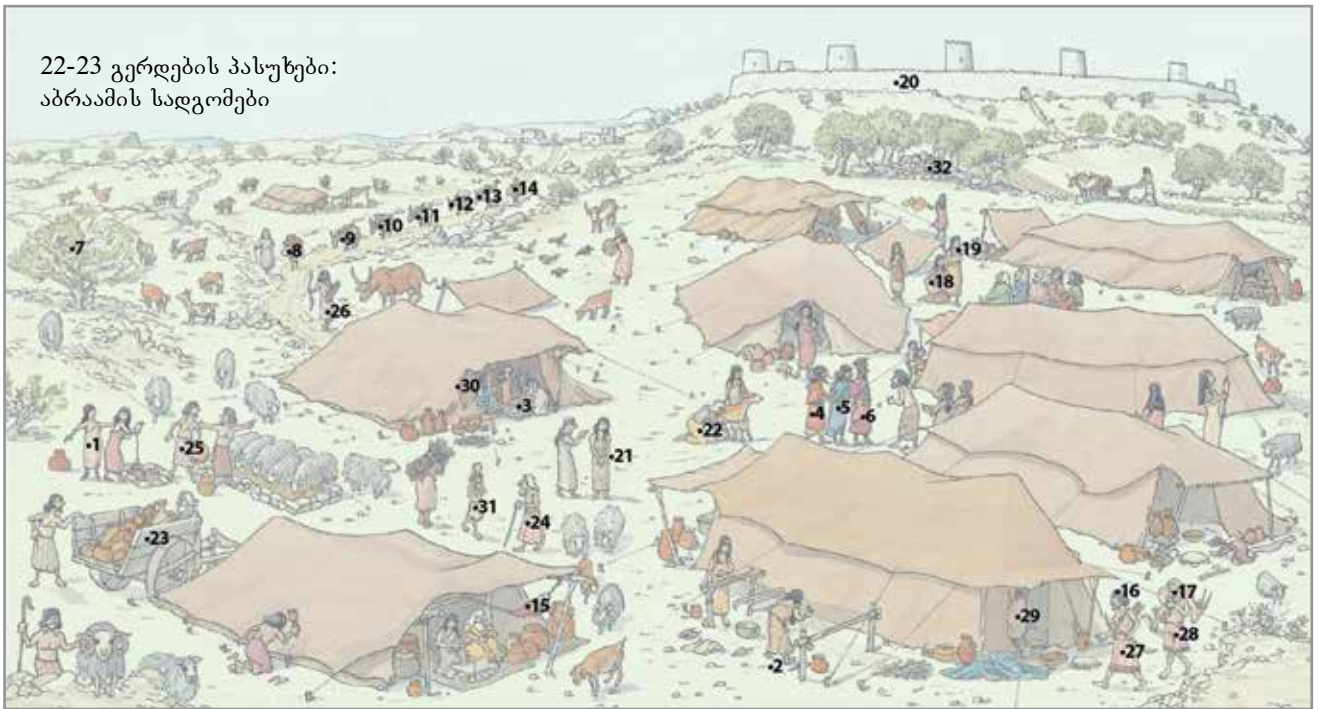

ლ. ტ. 13 წლის, რუსეთი

ს. ბ. 8 წლის, უკრაინა

22-23 გერდების პასუხები:
აბრაამის სადგომები

ქალები, რომლებიც ჭის გამო
დავობენ 1 მრთველი და მქსოველი 2
კვერები ქვებზე რომ ცხვება 3
კაცები უცხოური სამოსით 4,5,6 თხა
ეკლიან ბუჩქნარში 7 ვიერები
ქარაგანში 8,9,10,11,12,13,14 ბავშვი

ჩამოსაკიდ აკვანში 15 მონადირეები 16,17 არფზე დამკვრელი
გოგონა 18 მომღერალი
გოგონა 19 ქანაანური ქალაქი
20 მსახური ქალი, რომელიც
საყვედურს იღებს ქალბატო-

ნისგან 21 თხის მწველავი 22 ქანაანელი
ვაჭრის ურემი 23 კაცები მოხატულ
კაბებში 24,25,26,27,28 თხის ტყაყის
ტიკები 29.30 ბიჭს მიჰყავს თავის ძმა 31
სამსხვერპლო ხეებს შორის 32

მ. დ. 7 წლის, უკრაინა

ე. კ. 10 წლის, რუსეთი

ნ.შ. 10 წლის, უკრაინა

საბავშვო ქრისტიანული ჟურნალი გამოდის 1990 წლიდან.

მთავარი რედაქტორი:

ვალდემარ ბენსალი

რედაქციის მისამართი გერმანიაში:

LICHT-IM-OSTEN, Postfach-1340,
70809-Kotmal, GERMANY.

ტან: 49 711 839908-23;

ფანსი: 49 711 839908-4.

E-mail: ezom@lio.org

სკოლის დაწყებითი და შუა კლასების ბავშვებისათვის

ქართული გამოცემის რედაქტორი:

ლუხუმ მაისურაძე

კომპიუტერული დამუშავება:

დათო მაისურაძე, თაკო მაისურაძე

მისამართი: ქ.თელავი. დადიანის 8

ტელ: 551 22 02 60

ელ ფოსტა: lukhummaisuradze@yahoo.com

Facebook page: საბავშვო ჟურნალი „ბილიკი“

დაბეჭდილია სტამბა „საქსანში“

ISSN 1987-72 O X

UDC 0875050 (47922) ბ 676

კანონები:

გვ. 3 ვიქტორინა: 1/ა, 2/გ, 3/გ, 4/ბ, 5/ა, 6/ბ, 7/ბ, 8/გ.

გვ. 18 კროსვორდი: 1. ლოთენიელი. 2. მეშაქი. 3. ესთერი. 4. რახელი. 5. თიატირა. 6. იორდანე. 7. საგლე. 8. იაკობი. 9. ყესეკი. 10. ვაზი. 11. აარონი. 12. რებეკა. 13. უდაბნო. 14. ლოტი. 15. იაფეთი. 16. ანანია.

გვ. 18 გაშიფრე მუხლი: „აი რა შექმნა ღმერთმა“!

გვ. 19 რა მქვია მე: 1. მოსე. 2. სამუელი. 3. სოლომონი. 4. ელისე. 5. ეზრა. 6. ნეემია. 7. იონა. 8. ზაქარია. 9. იესო. 10. კორნელიუსი. 11. ანნა. 12. პავლე.

ISSN1987-720X

9 771987 720007